

Dr. Ramaseter Róbert
I. Disztér 2. Il. 8.

VI KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Str. Bog.

LLOYD EXPRESS

Str. Golu No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fel

X. évfolyam • 132. szám

1929 Junius 14 Péntek
• 5689 év Sziván 6 •

Sövuot ünnepén

Tizenöt éve, hogy megindult az Adria köves partjai mögött egy fekete nyári felhő, irtózatot zivatart hozott, vérezőnt szőrő förgőlege érekarmaiba ragadta népek virágait, törzsökös fáit. Azon a nyáron ifélet tartott az Ur és megpró-báltatást. Marták és marcangolták egymást, végtelennek látszó háboruban isten képmására alkotott teremtmények és amikor vége volt és hazamehettek a harcok, forradalmak tüzei csaptak föl és amikor ezek lelohadtak, a bizalmatlanság és gyűlölködés fojtott parázsa izzott a szivekben.

Tizenöt éve és új generáció sarjadt a régi helyébe. És a régiből, amely szent-vedő tanuja volt a nagy istenitéletnek, az akkor tizennyolc és negyvenévesek tömegéből kiforrott a társadalom, a mely most vezet és dolgozik, eszmei és anyagi javakat termel, új irányt mutat az utánunk jövőeknek. Ez a kor pedig felel a jövő nemzedékért és nyilván a súlyos felelősség tudatában igyek-szik kigyomláni magából mindazt, ami az előbbi felelős generációt megzúdított és megmérgezte. Eloltani akarja a bizalmatlanság és gyűlölködés paráz-sát. Másfél évtizeddel a világháboru beindítása után végre szerte a világon győztes és legyőzött a békét követelt, Nemcsak szomszédok egymásközötti bé-kéjét, hanem világkéjét.

Igy kellett ennek jönnie a logika és a lélek törvényének parancsa szerint.

Valahol mondja a midrás. Izrael népe megérdemelte volna ta-lan, hogy az egyiptomi kivonulás után adassék neki a Tóra, ami foglalatla min-den igaz értéknek, főleg az emberi bé-kének és megértésnek. Am az Ur, neve áldásos, így szólt: mindezekig nem szállt vissza gyermekeim arculatára a Természet szépséges ragyogása. Ők az egyiptomi sárból és moesokból ke-rültek elő, hogyan adhatom nekik nyom-ban a Tórát, ami a tisztaságot és meg-újítást jelenti? Egy ideig bolyongja-nak és keressek a helyes utat. Majd azután fogadják a Tórát a természet szépségében.

Ime a földszírt, fölvirágozott zsidó templomok a Tóra adományozásának ünnepén, a Természet kibontakozásának napfényes napjain a békét hirdetik! Az eszmét, ami hosszú évtizedek öldök-lesse, forradalmi gomolygások és a gyű-lölet visszamaradt szlakja után most termelődött ki az emberek jobbik érzé-séből.

Sövuot hirdeti nem viharban, nem az országok öklös fenyegetésével a legszebb legemberibb és legtermészetesebb esz-mét: a világ békéjét!

A béke azonban előző háborgás és háború eredménye. Nagy, végtelennek látszó, marcangoló küzdelem után igazán, végtelen békének kell jönnie. Annak a békének, amit a zsidók Tórája hirdet: népek kiengesztelődöttségének kell következnie az emberiség és sze-rzetet legyében. A Természet logikája volt, amikor tavasz évadján tizenöt esz-

tendővel a háboru megindulása után, a világ leghatalmasabb népe azokat ren-delte ki sorsa irányítására, akik a le-szerelés és világbéke mellett tettek val-lomást.

Es valami felsőbb rendelkezésben kell hinnünk, amikor látjuk, hogy a világ-béke tényezői azoknak a sorából ke-rültek az élre, akik az eddig tört igaz-ságtalanságok megszüntetését hatalmi szóval akarják. Valami felsőbb ren-de-lés van abban, hogy a világbéke irány-ító között találjuk Macdonaldot, Wed-gewoodot és Snowdent, akik nemcsak puszta érdeklődést tanúsítottak a zsi-dóság népi reneszánszával szemben,

hanem kimentek Erec Jisraelbe, meg-figyelték zsidók munkáját az új ha-zában, állandó kapcsolatokat tartottak fenn a zsidó újjáéledés vezető egyéni-ségeivel, dolgoztak értünk, közös-séget vállaltak velünk és ügyünkkel, mert ügyünket emberi és szociális igazság problémájának tekintették.

Éltető, boidogító szimbólum, hogy sövuotra kaptuk ajándékol a világbé-két reprezentáló komoly igazakaratot. Erec Jisrael felé fordulunk a hetek virágos, koszorús ünnepén, hogy érez-zük ottani véreink arculatának ragyo-gását. Mert ők a Tórának nemcsak a szavait ismerik, hanem a Tóra szelleme

szerint élnek. Minden életnyilvánulá-suk, sajátosságuk, munkájuk és pihe-nésük oda van lehorgonyozva az Irásba, amely tavaszi virágbontás idején ada-tott a zsidó népnek.

Tóra ünnep, sövuot napja ezidén több és magasabb mint máskor. A zsidó ünnep világ ünnepe, a béke első, nagy megtárusulása. Világosság esik Erec Jisrael felé és világosság árad vissza Cion felől. Egy világ kitárt karjai és tavaszi mámor jellemzik nap-jainkat, ne gondoljunk a vérezőnre, feledjük a gonoszság förgötegét és agyunk és szívünk irányuljon most már a megváltó eszme: a béke felé!

Stresemann és Dandurand is elfogadták a lényegesen módosított kisebbségi javaslatot

Az érdekelte államok nem vehetnek részt ezután a kisebbségi panaszok tárgyalásain

Madrid, június 13. A népszövetség tanácsa ma délelőtt feltizengyor bizal-mas ülésre ült össze, amelyen előkészít-tették a kisebbségi kérdés nyilvános vitá-ját. A tanács e bizalmas ülésen meg-erősítette a központi ópiunhivatal tiszt-viselőit s tudomásul vette Adatci jelen-tését a felsősziléziai kisebbségek pana-szai ügyében.

Tizenegy óraker nagy érdeklődés kö-zepette vette kezdetét a nyilvános ülés, amelyen Adatci ismertette a tanács bi-zottság jelentését. Az első hozzászóló

Dandurand kanadai delegátus volt, aki általános meglepetésre kijelen-tette, hogy meg van elégedve a ki-sebbségi kérdésre vonatkozólag ki-dolgozott véleményes jelentéssel s

azt teljes terjedelmében elfogadta.

Stresemann sajnálkozásának adott kifejezést, hogy a tanács bizottságban és a kisebbségi munkabizottságban a né-met javaslatok egyikét sem részesítették kellő figyelemben s azután annak le-szövegezésével, hogy Németország fenntartja magának a jogot arra, hogy to-vábbra is sikra szálljon a Népszövetség előtt a kisebbségi eljárási szabályok megjavításáért s a kérdésnek magának tisztázásáért bejelentette, hogy Dandu-rand nyilatkozatára való tekintettel a maga részéről is csatlakozik a jelentés elfogadóhoz.

Madrid, június 13. A népszövetségi tanács előtt ma délelőtt kezdtek meg a londoni kisebbségi jelentés vitáját. A de-

legátusok magánmegbeszélései alapján az Adatci-fele jelentésen mégis módosi-tást vittek keresztül annyiban, hogy a javaslat szerint

a jövőben a kisebbségi panaszok tárgyalásánál, a bizottságban nem vehetnek bizottsági tagokként részt olyan államok képviselői, melyek-hez a panaszos kisebbség tartozik a azok az államok sem, amelyekhez az illető kisebbség a történelmi múlt folyamán tartozott.

A mai vita elé óriási érdeklődéssel te-kintenek. Párisból, Briúszselleből, Amsterdamból, Londonból és Berlinből szá-mos diplomata érkezett a mai napra Madridba, hogy a tanács nyilvános ki-sebbségi vitáját meghallgassa.

Amerikában a világbéke felé vezető uton a legnagyobb eseménynek tartják Macdonald látogatását

Volt rendőr, hajóács, soffőr fogják viselni a legnagyobb udvari méltóságokat. Londonban várják Dawes érkezését

Washington, június 13. Amerika poli-tikai közvéleménye a tengeri lesze-relési értekezlet óta nem nézett világ-politikai esemény elé nagyobb érdeklő-déssel, mint az új angol kormány mi-niszterelnökének washingtoni utazása elé. Politikai irányadó körökben rend-kívüli jelentőségének tartják Macdo-nald utját és meg vannak győződve, hogy a személyes megbeszélések révén a világbéke biztosítása érdekében olyan lépés történik az angol miniszterelnök és amerikai kormánytényezők nyári tanácskozásán, amely horderejében felül fogja mulni mindazokat a kísér-leket, amelyek az utóbbi évtized alatt ebben az irányban törtettek.

A sajtó kiemeli, hogy az angol-ame-rikai viszony barátságosabbá tételére

kedvező atmoszféra adva van, a tár-gyaló feleknek e tekintetben tehát rendkívül könnyű a helyzete. A ten-geri leszerelésre irányuló tiszta szán-dékot a lapok szerint biztosítja a pro-gresszívek angolai előretörése és az a körülmény, hogy most ők kerültek a szigetország élére. Hangsúlyozzák a lapok azt is, hogy a politikai tárgyú megbeszélések mellett gazdasági kőr-dések sem lehetnek az angol-amerikai viszony barátságossá tételének akadá-lyai, mert politikai koncessziók esetén a világ bankárja, Amerika bizonyára megtalálja a módját annak, hogy gaz-dasági téren ellenszolgáltatásokat nyújt son.

London, június 13. Beavatott helyről származó információk szerint a kor-

mány közelebről régi, hü munkaspár-tiakkal tölt be három előkelő udvari méltóságot. Hayes, aki évekkel ezelőtt rendőr volt, helyettes főkamarmester lesz. Hendersohn, volt hajóács az ud-vari marsall méltóságára van kandi-dálva s Smith autotaxivező az udvari tárnokmester szerepét fogja betölteni. A kinevezendő ünnepeken hivataluk nál fogva előkelő szerepet fognak ját-szani s aranypasszomántos dísz-egyen-ruhákban látják el hivatalukat.

London, június 13. Dawes amerikai nagykövet érkezését holnapra várják. Az amerikai nagykövetet Hendersohn fo-gadja a Victoria-pályaudvaron.

Dawes a Daily Mail közlése szerint hivatalos amerikai meghívást hoz ma-gával a kormányelnök részére.

Schwartz Menyhértné mult évben külföldi mintára berendezett orthodox zsidó leány-nevelő intézete-internátua, elemi, gimnázium, liceum, továbbképző tanfolyam és kereskedelmi iskolákat látogató növendékeket korlátolt számban felvesz. **Oradea-Nagyvárad, Szaniszló-utca 13.** — Német házi nyelv. — Tanárnői felügyelet. — Kötönő referenciák. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök.

Tudnivaló

Előzetes számolás

A Központi Választási Bizottság határozatának értelmében nem vehetnek majd részt a delegátusválasztásokban azok a községek, ahonnan június 20-ig nem érkezik be a sékelakció elszámolása. Ennek figyelembevételével

leközljük azon helységek névsorát, ahonnan többszöri sürgetés és felszólítás ellenére sem érkezett még semmilyen értesítés a sékelakció eredményéről.

Ezek a helységek a következők: Nagyenyed, Balázsfalva, Nagyszeben, Rettög, Belényes, Borossebes, Karánsebes, Magyarlajos, Szénváralja, Apahida, Nagyszentmiklós, Sófalu, Székelyhid, Tenke, Gyergyóvárhegy, Kiskalota, Doboka, Harasztos, Náprád, Bogdánd, Kápolnokmonostor, Erdőszáda, Szilágynagyfalva, Nyárádszereda, Erdőd, Halmi, Parajd, Avasfalsófalva, Gyergyószentmiklós, Medgyes.

A felsorolt helységeken kívül sok helyről nem küldték be még a végelszámolást. Ezek részére is szól a június 20-iki záróterminus és ezen határidő után a be nem küldött sékeleket a Szövetség eladottaknak tekinti és azok ellenértékéért anyagilag felelőssé teszi a sékelbiztosokat.

2. Ingyenes svájci vizum

A XVI. címista kongresszusra utazó delegátusok és vendégek az illetékes svájci konzultól ingyenes vizumot kapnak. Az ingyenes vizumhoz a Zs. N. Sz. által kiállított igazolvány szükséges, amelyet a svájci konzulátusnál fel kell mutatni. Akik tehát részt akarnak venni a kongresszuson, jelentsék be ezirányú szándékukat, hogy részükre a szükséges igazolványt ki lehessen állítani.

Butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárait.

Eősendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó

gyárak képviselete.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

DR. MED. WABER-FÉLE

Üdülő-otthon

Rozsnyón (Brassó mellett), Hidutca No. 695. Felnöttek, valamint gyermekek (kisérő nélkül is!) részére májustól októberig nyitva áll. Fertőző betegeket a fennálló rendeletek alapján nem fogadunk be. Saját konyha lábadozó és gyerekek részére. A lakás mellett virágos- és gyümölcsös kert játszóhelyekkel. Szép séták, kirándulások a rozsnyóköri nagy fenyvesekbe. Felvilágosítást nyújt: Dr. med. Waber Gustaf szakorvos gyerekek és csecsemők részére Brassó, Buzasor 3. I.

Hirdessen az Új Keletben

A hajnali órákra várták Szana Zsigmond holttestének a megérkezését

Vasárnap délután fog lefolyni a hatalmas arányúnak készülő temetés

(Fimisoara-Temesvár, június 13. Az Új Kelet tudósítójától.) Temesváron nagy előkészületek készülnek az alhalt nagy bankvezér, Szana Zsigmond angol királyi konzul, a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. igazgatójának temetésére. Távirati jelentések alapján a bebalzmozott holttest már megérkezett Budapestre és a tegnap délutáni órákban már továbbították a román határ felé. A halottszállító vagon, minden valószínűség szerint, szombaton hajnali 3 óra

kor érkezik meg Temesvárra. Szana holttestét a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. palotájában fogják felravatalozni. Az előjelek szerint a vasárnap délutáni temetés méreteiben egy hatalmas tömegmanifesztációnak készül. A temesvári bankok elhatározták, hogy gyászuk és részvétük jeléül szombaton délelőtt 9-től 11 óráig az irodákban leállítják a munkát és kitűzik székházaikra a gyászlobogót.

Országos zsidó nőszövetségbe tömörülnek az erdélyi és bánáti zsidó nőegyletek

Rendkívül fontos zsidó szociális problémák megoldását fogja magára vállalni a nőszövetség

(Cluj-Kolozsvár, június 13. Az Új Kelet tudósítójától.) A kolozsvári zsidó nőegylet választmányja egyik legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy megteszi a kezdeményező lépéseket egy erdélyi és bánáti zsidó nőszövetség megalakítására. A szövetségre váró nagy feladatokat illetően a kolozsvári nőegylet előtt egy, Dr. Eisler Mátyás által kidolgozott szélesskálajú tervzet fekszik, amely minden dícséretet megérdemlő igyekezettel igyekszik rendszert és tervszerűséget bevinni a nőegyletek munkájába. A zsidó szociális szervezetek s így a nőegyletek munkaságából eddig épen az általános, mindent átfogó koncepció és tervszerűség hiányzott, amely nélkül azonban, amint a multak tapasztalatai is mutatják, minden nagy, speciális zsidó kérdés megoldása eleve illuzóriussá válik.

Elénken világítja meg különben ezt a visszas helyzetet öv, Neuberger Zsigmondné, a kolozsvári nőegylet elnöknőjének nyilatkozata:

— Számtalan olyan problémánk van — mondotta informátorunk — amelyeknek orvoslását csak a felállítandó Nőszövetségtől várhatjuk. És itt mindjárt veszem a legégetőbbek egyikét, a zsidó diákkérdést. A zsidó társadalom valahogy passzív állásfoglalásban van ezzel a kérdéssel szemben. Figyelemmel kísértem az Új Kelet által beindított diákszegélyezési akciót és mondhatom, hogy döbbenetesen hatott rám az a közöny és nemtörődömség, amellyel Temesvár kivételével, minden város zsidósága ezekre a felhívásokra reagált. Kolozsvárt ezidén ötven zsidó diák fogja befejezni évi tanulmányait és ezidén minden valószínűség szerint ismét csak meg fog ismétlődni az a szegényteljes állapot, hogy diákjaink házról-házra járva, kell majd összegyűjtsék azt a valóban csekély összeget, amely a Meza fenntartásához szükséges. A felállítandó Nőszövetségnek elsőrendű feladata lesz ezt a kérdést intézményesen meg-

valósítani. Elképzelésünk szerint minden város nőegylete részéről egyetlen rendezvény jövedelme teljesen elegendő ahhoz, hogy a diákság szükségleteit kielégítse. S a nőegyletek be fogják látni, hogy egy szegényteljes állapot az, ami ezen a téren eddig történt és segítségét fognak nyújtani ahhoz, hogy ezt megszüntessük. A kolozsvári nőegylet már a multban is kivette a részét a diákszegélyezés munkájából és a jövőben még fokozottabban fogja azt megtenni. A nőegylet elhatározta, hogy a nyár folyamán modern leány- és fiú diákotthont létesít. Két bérházat akarunk ki-venni és így akarjuk megoldani ezt a mindennél égetőbb problémát.

— Másik problémája volna a nőszövetségek munkaközösségének a zsidó női proletáriátus foglalkoztatása. Megszoktuk már a zsidó férfiak kéregetését. Azt azonban, hogy asszonyok és leányok vegyék kezükbe a vándorbotot és járják egész éven keresztül az országot, az türethetetlen állapot. A legkérelmetlenebb harcot kell felvengyék a nőegyletek a zsidó kéregető asszonyokkal szemben. Ki kell küszöbölni még a lehetőségét is annak, hogy asszonyok a házról-házra való járással és koldulásal keressék meg a betevő falatjukat. Elképzelésünk szerint foglalkoztató munkahelyeket kell felállítani a nagyobb erdélyi városokban és produktív munkára kell nevelni mindazokat a nőket, akik kéregetni járnak.

— Másik problémánk a menhelyi zsidó gyerekek kérdése. A nőegyletek meg kell kapják a kapcsolatot a menhelyek-igazgatóságával és segítséget kell nyújtsanak arra, hogy ezeknek elhelyazése zsidó családoknál lehetséges legyen.

— Mindezek nem olyan problémák, amelyek különösebb anyagi megterhelést jelentenek a nőegyleteknek. A magunk szerény eszközeivel is keresztülvihető problémák ezek. Speciálisan a Nőszövetség központi vezetőségének lesz hivatása, hogy a kormánytól a nő-

egyletek részére azt a bizonyos szab. venciót, amely törvény szerint minden nőegyletnek kijár, de amelyet a multban nélkülözni voltunk kénytelenek ki-harcolni.

— Kor hívják össze az alakulógyűlést?

— Terv szerint az összes erdélyi és bánáti nőegyleteket az alakuló kongresszusra szeptember hónapban hív-nánk össze. Az első kongresszusi Ke-lozsvárt tartanánk meg egy megrende-zendő nagy zsidó kulturhéttel kapo-slatban. Dr. Eisler főtisztelendő ur, aki-től tulajdonképen az ezme kiindult, egy időben már ki is küldötte az erre vonat-kozó körleveleket és jellemző, hogy mi-lyen általános a közóhaj a Nőszövetség megalakítása irányában, annak idején harmme vidéki nőegylet jelentette be csatlakozását a Nőszövetséghez. Semmi okunk sincs tehát esetleges sikertelen-ségtől felni, sőt reméljük, hogy az egész tervezett kongresszus imponáns módon fog lefolyni.

Eddig szól a kolozsvári nőegylet el-nöknőjének nyilatkozata. Kétségtelen az, hogy a terv keresztülvitele egy ha-talmas lépést fog jelenteni előre abban a céltudatos szociális munkában, amely ma a zsidó nőegyletekre hárul. Az er-délyi zsidóságnak annyira exponált so-cialis frontján egy régóta, nélkülözött hiányt fog pótolni a felállítandó Erdélyi és Bánáti Zsidó Nőszövetség.

Buziáson
olcsón és jól étkezni és lakni csak a
Goldschmidt
panzió és étteremben
lehet.

Kárpitos kellékek:
Butorszövet és matrácuzatok,
afrik. stb. Rolettavásznak önműködő
ruddal. Vizmentes és napvédő
ponyvák, kertiernyők és fekvőszékek
gyári lerakata
Boskovics József Cluj
Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

Málnási Mária-forrás
Természetes alkalikus sósgyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer.
Gyomorégést azonnal megszüntet. — Mindenütt kapható!
Kutkezelőség: **Brassó. Főlerakat: Bognár & Szántó Rt.**
Cluj-Kolozsvár. — Telefonszám: 72.

Első Nagyvárad (Oradea) Középiskolai Zsidó Diákotthon
kóser Fluinternátus
megnyílik szeptember elején. Felvesz kereskedelmi, liceumi és polgári iskolai (gimnáziumi) tanulókat. Kívánatra prospektust küld és minden iskolai ügyben felvilágosítással szolgál az internátus vezetője: **Szilágyi Adolf tanár** Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs.-u.) 17.

Biblia és Koloz

Gondoltam: a n testkultura egyik átlátható a szell Kolozsváron töl mint amennyire gy rom hitközség: az szusi és a szefard iskolákat, azonfelül egyesületeknek is oktatói, egyes esa közös kaszából fa hogy gyermekeik nek szemük előtt. mos család külön tatót napi egy-két

Amiből arra lel hogy Kolozsváron dó kultura legaláb mint például Vár némely uccában ál mad-tanulás jelle kicsiny vitázó csop ber és ha közelebb ezek csupa ideális gással a szemükbe nem üzlet, nem or politika, nem zagy rendről, hanem D heti szidráról esik neki tetsző és megl tozó aktualitások.

Nincs csunyább zsidó emberek öss szédre, vagy üre l ban és nincs tiszte vesőbb jelenség, m templomok előtt i témákat, vagy ag midrásbeli elmejá gymást. A szlov zsonyban, Nyitra ahol gyermekevein minden zsidó embe valamit, tagja vala közületnek, talmud lami kurzusnak, al megfelelő továbbké zsienciáért való n után a pihenő órák laki, vagy hitközs független talmudis Az előadás soha n válhatik mákonyos erdeklődést viták é ren tartják és élesit városokban a zsidó nők, orvosok és kat lelik abban, b talmudi vitákban é akik nem kezdik m mindaddig, amíg b mudszöveget át ne

A kolozsvári talr zata után az ember nie, hogy ebben a t sonlók a viszonyo oyanok! Talmudeg tása és tagjainak ge tekintélyt adhat működik. Lehet, h már az a tény, h életi jelenségekkel

Grand BUCU
A legmodernebb k relve. — Fördőszob telefonok, rádiószal fodrászműhely
Rendkívül leszáll

Biblia és Talud Kolozsváron

I.
Gondoltam: a mikve után, amely a testkultúra egyik lényeges tényezője, átlátogatok a szellemi kultúra tanyáira. Kolozsváron több talmudtóra van, mint amennyire gondoltam. Mind a három hitközség: az ortodox, a kongresszusi és a szefárd tart fenn talmudtóra iskolákat, azonfelül az egyes templom-egyesületeknek is vannak alkalmazott oktatói, egyes családok összeállnak és közös kaszából fizetnek „melamedot”, hogy gyermekeik állandóan ott legyenek szemük előtt. De még ezenfelül számos család külön járát magához hitkötőt napi egy-két órára.

Amiből arra lehetne következtetni, hogy Kolozsváron a hagyományos zsidó kultúra legalább is olyan fokon áll, mint például Váradon, ahol az ember nemely ucéban állandóan hallja a talmudtanulást jellegzetes énekét, ahol kicsiny vitázó csoportokat talál az ember és ha közelebb lép, megtudja, hogy ezek csupa idealisták, boldog ősi lobogással a szemükben és a viták témája nem üzlet, nem országos és nem kahalpolitika, nem zagya beszéd új világról, hanem Bibliáról, Talmudról, heti szidráról esik szó közöttük: elvontnak tetsző és megts a zsidó néphez tartozó aktualitások.

Nincs eszényebb dolog, mint amikor zsidó emberek összeállnak gunyos beszédre, vagy üres locogásra a kávéházban és nincs tiszteletreméltóbb és kedvesebb jelenség, mint amikor zsidók a templomok előtt megvitatnak talmudi témákat, vagy agadiszitikus ötletekkel, midrásbeli elméjatekkel mulattatják egymást. A szlovák felvidéken: Pozsonyban, Nyitrán és Tapolcsányban, ahol gyermekeim gyökerei futnak, minden zsidó ember, aki tart magára valamit, tagja valamelyik zsidó kulturaközületnek, talmudgyületemnek, vagy valami kursusnak, ahol felkészülésének megfelelő továbbképzést nyer. Az egysztenenciáért való mindennapos rohanás után a pihenő órákban, e helyeken valaki, vagy hitközségi tisztviselő, vagy független talmudismerő előadást tart. Az előadás soha nem lanyhul el, nem válhatik mákonyos unalomná, mert az érdeklődést viták és kérdések egyre ébren tartják és élesztik az elmét. Az ilyen városokban a zsidó intellektuelek, mérnökök, orvosok és fiskálisok ambíciójukat lelik abban, ha részt vehetnek a talmudi vitákban és vannak közöttük, akik nem kezdik meg napi munkájukat nundáig, amíg bizonyos oldalnyi talmudszöveget át nem tanultak.

A kolozsvári talmudtóra iskolahálózata után az embernek azt kellene hinnie, hogy ebben a tekintetben itt is hasonló a viszonyok. Fájdalom, nem olyanok! Talmudgyület, melynek aktivitása és tagjainak komoly felkészültsége tekintélyt adhatna, tudommal nem működik. Lehet, hogy van ilyesmi, de már az a tény, hogy aki a zsidó közéleti jelenségekkel foglalkozik, nem

tud róla, amellett szól, hogy itt a dolgok furcsa álmukát alusszák. Az elmúlt vasárnap végülátogatam néhány talmudtórát és ekkor megtaláltam az ellentétek gyökerét.

Az ortodox hitközség talmudtórájába néztem el először. Ezeket a kurzusokat leginkább egészen fiatal gyerekek látogatják. A helyiségek primitívek, elhagyatott, leszegényedett falvakban lehet látni efféle környezetet. Negyven gyermek áll egy oktató kezelése alatt, holott a talmud maximumként huszonötöt ír elő. A gyermekek számos esetben éppen eléggé gondozatlanok és megtudtam, hogy nem a teljesen vagyontelen szülők gyermekei azok, akik ilyen elhanyagolt állapotban vannak. Egészen jó módban élő családok hagyományos ragaszkodással járatták lomposan és romgyosan a gyermekeiket és az egyhetes mosdatlan füleket nem tartják nemzeti katasztrófának.

Ezeket a helyeken csakis a friss elmeképességű gyermekek látják használni a tanításnak, de a „tömeggyermekek” visszamaradnak. Kicsiny, helyes fiú (Bernáth Lajos Tordáról) mondja a heti szidrának egynéhány versét, értelme-

son, okosan, kihangsúlyozva a szavakat és azok értelmét. A fiú Rasit olvas és amikor megkérdem, hogy szabadon magyarázná el nekem a „klal és pörat” fogalmát, a gyermek mindjárt szemléltető példát mond röviden, minden fölösleges kanyarítás nélkül, annak bizonyosságán, hogy az oktatást világos eszű és bizonyára jó pedagógus végzi.

Csak hogy negyven gyermekre egykepen nem lehet összpontosítani a figyelmet — ez természetes. És innen van, hogy a legtöbb fiúcska gépiesen hadarja a Bibliát, amit egy korcs orralatti zsargonban fordítanak itt, nem tudom hány évtizeddel a Dessauer és Zunn-fordítások után és azután, hogy megjelent a Buber-Rosenzweig költői fordítása.

Ettől eltekintve, hibának tartom, hogy a gyerekek a Tórát nem tanulják egyfolytában, hanem csak néhány verset a heti szakasz elejéből, vagy legfeljebb egy-két verset. A fiúk legtöbbször ilyenképen soha nem tanulja meg ezt a mi gyönyörű eposzunkat, zsidók első törvényeit, az egyszerű, nemes morált. Nem tanulja meg nézni a világot ősi zsidó nézettel, nem tanulja megbecsülni a

tisztaságnak lélekben és testben való fontosságát. A fiatalok fogékonyságát ilyen tanítással nem lehet kiaknázni! Szavak, lélek nélküli hangok csapódnak le a fejlődő, zsené agyvelőben, ködös káosz, holott tiszta gondolkodást kellene meríteni belőle, szívet, helyes kifejezőmódot, szerénységet, örömet, kevés lomhaságot, kevés alvást, korlátokat a fölösleges beszédre, türelmet, szívelyeséget, negyvenyole tulajdonságot, amiket Pirkó Aobban talál felsorolva az, ki a Tórát életkíséretül választja.

A nagyobb fiuknál már egészségesebb atmoszférát találtam. Két fiút (Nagyfaludt és Nótát) vizsgáztatott a mesterrük a szombati és ünnepi munkaszünet egy erősen vitatott tételéről, a „mükéről”. Helyes, világos meghatározásokat lehetett hallani tőlük. Tizen-tizenketten voltak a teremben, így a tanítás is simább volt, könnyebb és intenzívebb. De azért nem tudom, vajon ezek a fiúk a Bibliát valaha végig tanulták. A Tóra öt könyvére gondolok, nem is a többi könyvre, holott nagyon fontosnak tartom, hogy a prófétaikat minden zsidó gyermek héber eredetiben ismerje.

Szabó Imre.

Borzalmas éhínség pusztít Litvániában

Kovná, június 13. Litvániában újra irtózatossá éhínség uralkodik. Nemosak a parasztok szenvednek, hanem különösen a városi lakosok. A városok egyideig nagy készletek fölött rendelkeztek, úgy hogy nem volt a kormány rántalva a rekvirálásokra. A rekvirálások egyébként keveset használtak volna, mert a falvakban az utóbbi évek rossz termése következtében alig volt élelem. A kenyérmagvakat teljesen felhasználták,

még vetőmag sem maradt a parasztnál, akik korpával, darával és tengeri-lisztel éltek. A helyzet most teljesen tarthatatlanná. Legtöbbször szenvednek az iparosok, akik az éhínség következtében nem jutnak munkához, a kereskedők és általában a középosztály, vagyis főképpen a zsidók. A zsidók olyan inséges helyzetben vannak, hogy tengeriliszthez sem tudnak hozzájutni. Napról-napra szaporodik a skorbut megbetegedések

száma.

A zsidóság vezetőköréi mindent megtesznek abban az irányban, hogy legalább az ifjúságot mentse meg és ebben a tekintetben az OSE egyesület tett erősen támogatja a zsidóság törekvéseit. Az OSE eddig is minden városban a gyermekek számára konyhákat állított fel, ahol kondenztejet és külföldről importált kétszersültet kapnak naponta a gyermekek.

450,000 tisztviselőt tart el Románia

Külföldi ellenőröket állítanak a minisztériumok mellé, akik minden kiadást kontrollálni fognak

(Bucuresti-Bukarest, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A költségvetés redukcióján dolgozó bizottság a minisztériumok tisztviselői státuszának felülvizsgálása alkalmával néhány megdöbbentő megállapításra jutott. A bizottság előadójának a pénzügyminisztériumhoz tett jelentése szerint

az állam nem kevesebb, mint 455 ezer tisztviselőt tart el,

nem számítva a napidjasokat, jogtanácsosokat és műszaki tanácsosokat, akiknek száma ugyancsak legalább 100 ezerre rug. Ugyanez a raport megállapítja, hogy a háboru előtti Romániát mindössze 88 ezer tisztviselő adminisztrálta. Románia területe kétharmadával növekedett meg a háboru óta, a tisztviselők száma azonban a háboru előtti-nek ötszörösére emelkedett. A jelentős példaképpen felhozza az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium esetét, ahol a háboru előtt hat igazgató, 4 inspektor és 40-50 tisztviselő működött. Ma a minisztériumban 27 igazgató, 17 inspektor és 350 tisztviselő dolgozik.

A CFR-nek kétszer annyi tisztviselője van, mint a francia államvasutaknak.

Madgearu ideiglenes közlekedésügyi miniszter 2000 olyan tisztviselőt fedezett fel a CFR-nél, akik abszolút semmit nem dolgoztak és akik a munkások listáján

szerepelve, huzzák fizetésüket és napidijaikat. Az országos betegsegélyző központnál a háboru előtt két igazgató, két inspektor és mintegy 40 tisztviselő működött. Ugyanebben a hivatalban ma 570 tisztviselő dolgozik.

A bizottság elvben elhatározta, az összes napidijasok azonnali elhocsátását. A gyakorlatban azonban ez az intézkedés is nehezen lesz keresztülvihető, annál is inkább, mert éppen a napidijasok legnagyobb része az új rezsim által elhelyezett bizalmi emberekből rekrutálódik. Politikai körökben széltehen-hosszában kommentálják Charles Ristnek azt a kijelentését, hogy

„az állam egész költségvetését tisztviselői fizetések, napidijak és külföldi kiküldetések mekik el.”

Megállapítást nyert az is, hogy tulorák címén a minisztériumokban néha a törzsfizetések dupláját fizették ki a

tisztviselőknak.

Rist intervenciójára már megtörténtek az első intézkedések abban az irányban, hogy az áldatlan állapot megszűnjék. Június 15-ikétől kezdve valamennyi minisztérium mellé pénzügyi kontrolórt állítanak be, aki minden egyes kiutalást ellenőrizni fog és akinek ellenjegyzése nélkül egyellenegy havi sem lesz ezután kifizelhető. A „Cuvantul” jelentése szerint nincs kizárva az sem, hogy

ezeket a kontrolórokat rövidesen külföldi ellenőrök fogják felváltani.

Ugy Charles Rist, mint a Manlu kormány egyetértenek abban, hogy annak a prédának, ami a közpénzek kezelése körül folyt, radikális intézkedésekkel kell végetvetni.

Lemondott a Zeppelinművek igazgatója. Berlinből jelentik: Goldmann, a Zeppelin-művek vezérigazgatója, aki már husz év óta vezeti az üzemet, az igazgatótanács ülésén bejelentette lemondását viselt tisztségéről. A lemondásra beavatottak szerint az a körülmény adott okot, hogy a vezérigazgatónak konfliktusa támadt Eckenerrel és ezért otthagyta vezetőpozícióját.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

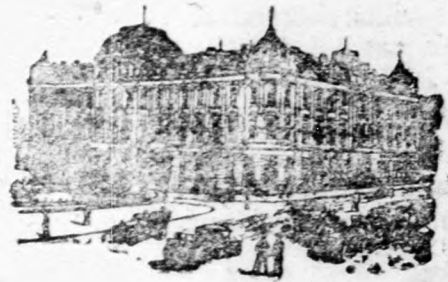
A Magyar Színházban holnapután (vasárnap) d. e. 11 órakor matiné 15 és 10 leies helyárrakkal

Fekete madár

Főszereplő:

LON CHANEY

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Fördőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és forrásműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobaárak!

Zsidó szülők figyelmébe!!

ארתה כשר

Értesítem az érdeklődőket, hogy a szeptember hó 1-én Nagyváradon kereskedelmi, liceumi polgári és elemi iskolai tanulók részére megnyílik **fiuinternátusom** az egyedüli, amely a nagyváradi ort. zsidó rabbinátus által mint **ארתה כשר** van elismerve. — Szakképzett állandó bentlakó tanári felügyelet. — Elsőrendű és olcsó ellátás. — Kittnő referenciák. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök. **LEITNER MIKSA Oradea**, Strada Avram Jancu 2.

Az újabb adók elé

„Legyen bátorságunk újabb áldozatokat kérni az országtól, ha a súlyos helyzet erre kényszerít” — mondotta Maniu a legutóbbi minisztertanácson, amely kizárólag az ország aggasztó pénzügyi helyzetének volt szentelve. Késztelen, hogy Maniu nem tett egyebet, mint felelős helyről megerősítette azt, amit mindnyájan tudunk, de amit eddig hivatalos körök konokul letagadtak az ország s a külföldi közvéleménye előtt. Az állam fizetési nehézségeivel küzd. A magángazdaság oly rohamos mértékben gyöngül, amintre még nem volt példa az utóbbi években: Az ipar és kereskedelem krízisét tetőzi a mezőgazdaság válsága, a hitelélet stagnál, az ország fogyasztó képessége a minimálisra zsugorodott össze.

Bizonyos, hogy a stabilizáció és a külföldi kölcsön csodatevő hatásához fűzött reménysek túlzottak voltak. A hozzáértők számára világos volt, hogy sem egyik, sem másik nem tudja máról holnapra szanálni Románia gazdaságát. Am nem kevésbé igaz az is, hogy a krízis mai arányai a legpesszimistább várakozásokat is mesze túlhaladják. Erre valóban senki sem számított. Legkevésbé a Maniu-kormány, amelyeknek optimizmusa onnan ered, hogy nem ismerte az államkincstár tényleges helyzetét. Bratianu Vintila féltő gondjával rejegette a valóságot az ország előtt és Maniu most látja csak tulajdonképpen, hogy az örökséget amelyet átvett, sokkal súlyosabb, min, amintre el volt készülve.

Ki hitte volna például, hogy 1928-ban Bratianu Vintila 3 milliárd 870 millió lej vitt fel titokban a Banca Natională és csaknem inflációt provokált, hogy fizetési kötelezettségének eleget tehessen és nyitva hagyta az államkincstárt ezzel az összeggel? Ki hitte volna, hogy a külföldi kölcsönből 10 millió dollárt arra a kell felhasználni, hogy a Banca Natională liberálisoknál lévő dubiózus kihelyezései fedezhetőek legyenek? Két példát ragadtunk ki csupán. A felsorolást folytathatnók. Mindenki tudta például, hogy a vasut deficitel dolgozik. De senki sem képzelte volna el, hogy a CFR még annyit sem inkasszál, hogy személyzetét rendszeresen fizetni tudja.

Az első öt hónapban az állami inkasszó 3 milliárd 800 millió lejes deficitet mutat ki. A bankjegyforgalom 21 milliárd és 100 millió lejről 19 milliárdra csökkent le. A plafon áttörése csupán teoretikus jelentőségű volt, mert az ország gazdasági élete nem bírja felvenni a diszponibilis pénzüsségeket. Ilyen körülmények között az újabb költségvetési deficit elkerülhetetlennek látszik. A kormány a költségvetés elkészítésénél már erre az évre leszámlította a kölcsön és a stabilizáció kedvező hatásait. Most már bizonyos, hogy mai helyzetünkben nem bírnak el még egy 35 milliárd lejes budgetet sem.

A költségvetési deficit azonban a stabilizáció elkerülhetetlen katasztrófáját jelenti. A deficitet tehát ki kell küszöbölni. A kormány megpróbálta a költségvetés redukálásával az előrelátható 4 milliárdos hiányt eltüntetni. Kiderült, hogy a budget számainak rektifikálásával legfeljebb másfélmilliárdos megtakarítást lehetne elérni. Ezzel szemben az

elbocsátott tisztviselők egész serege növelné a munkanélküliek számát, közmunkák felfüggesztése indirekt uton ugyancsak munkanélküliséghez és a krízis súlyosbodásához vezetnek.

Marad tehát két másik lehetőség: Újabb adónemek bevezetése és különféle illetékek felemelése, amelyek az államnak azonnal inkasszálható jövedelmi többletet produkálnának. Vagy pedig utóiratoképpen egy újabb külföldi kölcsön felvétele, amely kizárólagosan aköltésvesztési deficit fedezetét szolgálná. A külföldi kölcsönnek ez utóbbi formája már a háború előtti években is uzas volt. Am természetes dolog, hogy ha a háború előtt egy ilyen improduktív kölcsön folyósítása lehetséges volt, ugy ma a világ pénzügyi helyzetében Románia számára egy ilyen kölcsön felvétele rend-

kívüli nehézségekbe ütközne. Lugojanu miniszterelnökségi államtitkár ebben az irányban folytatott tárgyalásai eredménytelenek maradtak. Viszont a mezőgazdasági hitelintézet számára folyósított 200 millió francia frank ellenében kénytelen volt az állam a tulajdonában levő Banca Natională részvényeket zálogosítani...

Igy jutottunk el oda, hogy a Maniu-kormány uralomra jövétele óta immár másodszer kénytelen áldozatokat kérni az országtól, hogy a krízis áthidalható legyen; másodszer kénytelen népszűréségének feloldozásával újabb sarcoj kivetni az országra, amely most verejték eseppeivel kénytelen megfizetni Bratianu Vintila tízéves pénzügyi diktatúrájának katasztrófális következményeit.

Fehér fogak

minden arcot vonzóvá és széppé tesznek, gyakran már a pompásan üdítő Chlorodont-fogpasta egyzet használata után. A fogak rövid használat után gyönyörűen tisztosok, különösen ha a tiszta Chlorodont-fogkefével használjuk. A fogak közti szorult rothadó ételmaradékok, melyek a kellemetlen szájíz okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Kísérlelj meg egy tubus fogkrémmel. Chlorodont fogpasta, -fogkefe és -szájvíz mindenütt kapható, csak kék-fehér-zöld színi csomagolásban „Chlorodont” felirattal valódi.

Bevezetik az államsorsjátékot és megnyitják a konstanci és szinajai játékasznókat, amelyekkel annakidején morális szempontokra való hivatkozással, zárt be az állam. Most azonban mindenek feljött: a jövedelmek fokozása. Szomorú perspektívák! (k. r.)

Az új kolozsvári pénzügyi adminisztrátor erélyes intézkedéseket fogantatosított az adóárverésekkel való visszaélések ellen

Egy másfélmillió lej értékű áruraktárt 95.000 lejért adtak el adóárverésen

(Cluj-Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fizetni nem akaró kereskedőknek egyik közismert fogásuk az, hogy adóban elárvereztetik egészáruraktárakat potom árért. A vevő, mint-hogy az adóárverések megtartásáról sem a hitelezőknek, sem általában a közönségnek nincs tudomása, a rokonságból és a jó barátok közül kerül ki, aki azután új cég alatt továbbfolytatja az üzletet és az adóst, mint „üzletvezető”-t alkalmazza. A hitelezők pedig sirhatnak követeléseik után, nem kapnak egy banit sem.

Ezt a manővert folytatta le most teljesen előírászerűen egy kolozsvári üveg- és porcellánüzlet is, a „Casa de portelan”. Már hónapok óta nem fizetett hitelezőinek, akik közül többen perelték és végrehajtották. Péntek délután azonban megtartották ellene az adóárverést, amelyről a pénzügyi tisztviselőknél

kivül csak azok tudtak, akiket éppen az adós értesített és így történt meg, hogy a kb. másfélmillió lej értékű áruraktárt megvette egy nem is szakmabeli kereskedő 95.000 lejért. Mindjárt le is vették a cégtáblát és a vevő új cégét tették ki, nehogy az előbb végrehajtották betehessék a lábukat az üzletbe.

A hitelezők, akik így az utolsó banit odavesztették volna követeléseiket, a Romániai Hitelezői Védegylethez fordultak, amelynek kezdeményezésére Pop Sever, az iparkamara alelnöke, Peptea Jakab, az Ugir és Foris Lajos, az Acred igazgatói felkeresték dr. Tárca Aurél pénzügyi adminisztrátort és kérték, hasson oda, hogy rosszhiszemű hitelezők ne használhassák fel a kincstárt magánhitelezők kijátszására. Dr. Tárca azonban átlátta, hogy ha a törvény nem is ró rá ilyen kötelességet, de a gazdasági élet konszolidálása érdekében saját ha-

táskörében is intézkednie kell az ilyen visszaélések lehető meggátolása érdekében és a küldöttség jelenlétében utasította a kerületi adóhivatalok vezetőit, hogy minden adóárverési jegyzőkönyvet terjesszenek fel hozzá jóváhagyás végett, e nélkül az árverés nem jogerős, 2. minden adóárverés kitűzéséről értesíteni kell az iparkamarát és az Acred-ot, 3. ha a kincstár közegei látják, hogy nincsenek komoly árverezők és a becsési ár nem érhető el, úgy rövid újabb határra függeszték fel az árverést, a kamarat és az Acred-ot erről értesíték. — ezeknek a szervezeteknek lesz azután kötelességük a hitelezőket értesíteni, illetőleg érdekeiket megvédeni.

Az adminisztrátor intézkedése már a „Casa de portelan” esetére is vonatkozik és így remélhető, hogy már itt is sikerülni fog a hitelezők részére a kielégítési alapot visszaszerezni.

A Zsidó Parlamenti Klub összegyűjti az összes elintézetlen zsidó sérelmeket

A rombolásokból eredő, még nem likvidált károkat be kell jelenteni a jogvédő irodának

(Bucuresti-Bukarest, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet megírta, hogy a közoktatásiügyi miniszter elvben hozzájárult a zsidó iskolák államsegéllyel való támogatásához, azonban a szubvenció arányos szétosztása érdekében bekérte a Zsidó Parlamenti Klub utján a zsidó iskolákra vonatkozó összes adatokat. A Zsidó Parlamenti Klub éppen ezért ma körlevélben kérte fel az erdélyi és bánáti hitközségeket, hogy a körzetükbe tartozó zsidó iskolákról részletes kimutatást készítsenek, megjelölve a zsidó iskolákba járó tanulók, valamint az összes zsidó tanulók számát, a zsidó tanítók számát, az akapokat, amelyekből az iskolákat fentartják és végül, hogy milyen államsegélyre volna szükségük az iskolák fentartása érdekében.

A zsidó képviselők egyike fel is fog szólalni a közigazgatási törvényjavaslat vitája során, ezért a klub körlevélben arra is felkérte a hitközségeket, hogy a városukban, valamint a környékeken közkegyekben közigazgatási funkciót betöltő zsidó személyekről listát készítsenek, kiemelve névszerint, hogy milyen funkciót töltenek be.

Végül arra is felkéri a klub a hitközségeket, hogy a körzetükben élő zsidó lakosságról részletes kimutatást készítsenek az összes statisztikai adatok, foglalkozás, anyagi, társadalmi helyzet

kimutatásával.

A magunk részéről célszerűnek látjuk, hogy a hitközségek a zsidó helyicsoportok és egyetek támogatásával részletes memorandumban foglalják össze, a körzetükbe tartozó zsidó lakosság minden panaszaát és sérelmét, amely orvosolatlanul maradt az utóbbi tíz esztendőben; így többek között: agrársérelmek; állampolgársági joggal, katonai szolgálattal kapcsolatos sérelmek; italmérséi, dohány- és sóárusítási és más iparengedélyek megvonásával kapcsolatos sérelmek; nyugdíj, rokkant segéllyel kapcsolatos és más olyan sérelmek, amelyek

zsidó mivoltunkból fakadnak. Nem bíznunk ugyan abban, hogy összes sérelmeinket orvosolni fogják, de mindenesetre nagyon helyesnek találunk, hogy ezek végre össze legyenek foglalva.

Ugyanakkor közöljük, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi jogvédő irodája (Cluj, Str. Regina Maria 38. II. em.) felszólítja mindazokat, akik a rombolások során fizikai, vagy anyagi kárt szenvedtek és a károsszaget még nem likvidálták, sürgősen jelentsek be a szenvedett kárt a jogvédő irodának, hogy a károk végleges likvidálására az akciót be lehessen indítani.

Márkás porcellánok kiárusítása.

Alkalmi vételek!

Márkás, csipkés figura már 60 leitől, poharak, nipppek, fajánszok, vázák minden elfogadható árban.

ROSENBERG
régiségkereskedőnél CLUJ,
Calea Victoriei 5. szám.

Központi fűtések,
ipari szárítók, fürdő- és villanyberendezések tervezése, számítása és szerelése

Polonyi és Velits okl. g. mérnökök
Turda (Torda.)

Extradyn néven forgalomba hozott saját készítményű rádiókészülékeink minden gyártmány minőségét és árát verik.

HIREDSSEN AZ UJ KELET-ben

Zongorát legolcsóbban Sternbergnél Oradeán vásárolhat. Förster, Wirth, Stelzhamer Produktiv Genossenschaft stb. gyárt képviselő. Használt zongorák hallatlan olcsók.

Szeny

Willer Jó

(Bucuresti-Bukarest Uj Kelet tud.) A ülésé rendkívül me ső szónok Roznov selő Cihosky hadü láta meg most m seregen divó veré miatt. A szocialist azt, hogy a bacau szolgáló Rudolf O addig verték, amé pott. A hozzátartó nek a felét zsebre Több hasonló esete intézkedést kér. R zeti parasztpárti a hadügyminiszter ban az irányban ör-tábornok hogya örtiszteket előlépte tokkal bizonyítja, litikai elfogultság nek megállapítását választások volt p telenséget követett mokrata képviselő igazságügyminiszr karánbesési törvény rata szervezeteket.

Goga irredó a magyar

Mironescu külválaszol az inter hogy sem a magy bukaresti magyar niszter nem azono delgátus magatart ként sem érdeme met és nem olyan fabb, mert a térk brosurra nem tartal a régi Magyarors ráradatokat.

Goga is szót kér ez a térképügy me mes, mint például amelyeket a korm melyek irredentizm országba. Az „Est-re hivatkozik, amé denta tendenciája hogy szeretné, ha hallatná szavát el.

Mironescu kültál Goga szavaira. jositását nem lebe mondja a külügym ként is a sajtószab

„A magyar állampolgár

Willer József du selő szólal fel. Miu ségesnek tartja les gyarpárti kértése nem adtak okot n sítsák őket, mert a tudatában vannak ségeiknek.

Goga: Szeretném lyek ezek a kötele lapok a trianoni l telik és éppen ezé Jugoszlávia is betil zatalát. Kiváncsi találják-e a magy károsnak e lapok

Amerikai

Dr. Steiner Pál egyetemi tanárt választották meg a kolozsvári zsidó kórház igazgató-főorvosává

A zsidó kórház-egyesület végrehajtó-bizottságának ülése

(Cluj-Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tud.) Az Erdélyi Zsidó Kórházegyesület vezetőkörének, a végrehajtó bizottság június 12-én tartotta felévi gyűlését, melyet dr. Sebestyén József elnök jelentése nyitott meg, aki örömmel konstataálta, hogy a kórház első része elkészült, a belső berendezések, melyek folyamatban vannak, néhány héten belül elkészülnek és így legfeljebb augusztus végén a kórház megnyitható. Különösen kiemeli a műtőhelyiséget, mely külföldi szakemberek szerint is pártját ritkítja, méreteivel és modern felszerelésével, amelynél az anyagi tekinteteket teljesen mellőzték, csak hogy minden igénynek megfelelhessenek. Konstatálja, hogy az intézmény iránti érdeklődés és áldozatkészség emelkedőben van, melyet a vidékről és helyből beérkező számos alapítvány és természetbeni adomány, közöttük a dévai petroszényi, nagyenyedi, marosújvári nőegyletek részéről beérkezett nagyjértékű ágynemű és fehérenemű, tanúsít. Felhívja a bizottságot a szükségesnek talált orvosi állások krealására és betöltésére. A bizottság javaslata után a nagy orvosi tanács az igazgató-főorvosi állásra egyhangulag dr. Steiner Pál egyetemi tanárt hívta meg pályázat mellőzésével tekintettel dr. Steiner eddigi tudományos működésére és arra az érdemekre, amelyeket az egyesület eddigi fejlődésében és a kórház szervezésében magának szerzett. A közben megjelent dr. Steiner Pál lelkes eljenzés fogadta. Dr. Sebestyén elnök üdvözlő szavaira dr. Steiner mond halás köszönetet a nagy megtiszteltetésért és bizalomért, mely megválasztásával érte. A zsidó kórház humánitárius intézmény, mely egyúttal a zsidó orvosi továbbképzés szolgálatában is kell álljon és igéri, hogy minden képességével e célok érdekében fog dolgozni. Tudja, hogy a zsidó kórházat, Erdély zsidó társadalmának áldozatkészsége hozta létre Sebestyén David és neje példaadó jótékonyágának útmutatására és ezért örködni fog, hogy a kórházban igazi zsidó szellem uralkodjon. Elnök bejelenti, hogy a belügyminisz-

tériumtól egy sorsjáték rendezésére sikerült engedélyt nyerni. A sorsjáték egymillió lej főnyereménnyel és összesen két millió hétszázötven lej nyereménnyel lesz megtartva és remélhetőleg az egyesület céljait nagyban elő fogja segíteni. A bizottság dr. Sebestyén elnöknek ez ügyben kifejtett fáradozásaiért

Szobrot állítanak fel Jacob Gordinnak Amerikában

(Newyork, június 13. Az Uj Kelet tud.) Június 8-án múlt husz éve, hogy Newyorkban nyomtaszó tevéységben meghalt egy zsidó író, Jakob Gordin, akit most az irodalomtörténet a zsidó Calderon címmel tüntet ki. Jakob Gordin az uttörő jiddis drámaírók között foglal helyet az első volt, aki nemcsak munkássága sokrétűségével tünt ki, hanem azzal is, hogy irodalmi teljesítményt adott és annyit írt, mint a spanyol Calderon. Jakob Gordin 1890-ben érkezett Newyorkba harminchételes korában. Mirgoroff városában született, ott, ahol Gogol Nikolaj, a nagy orosz elbeszélő. Jakob Gordinból szülei rabbit akartak nevelni, a fiatalember azonban, aki titokban világi ismereteket szerzett már tizenöt éves korában megszökött a szülei házból és az első időben Odesszában abból élt, hogy a kiktömunkásoknak segített. Később eljutott Konstantinápolyba, ahol építőmunkás lett. Hosszas küzdelmek után végre kijutott Newyorkba, ahol egy jiddis lapnál helyezkedett el. De sokáig nem bírta az újságírást, tehetsége és a szíve a színház felé vonzották. 1891-ben jelentkezett egy zsidó színház igazgatójánál, akinek elmondotta, hogy szeretne a szibériai életéről egy szindarabot írni. Elmondotta a darabról való elgondolását és az igazgató megbízta őt a darab megírásával. Gordin a szindarabot nyolc nap alatt írta meg, öt felvonásban. A darabnak óriási sikere volt és a szerző tizenöt dollárt kapott érte, vagyis három dollárt

valamint Brecher Zsigmondnak, aki az ellenőri tisztet nagy buzgalommal és hozzáértéssel ellátta, halás köszönetét fejezte ki.

A kolozsvári zsidó kórház első igazgatófőorvosát, dr. Steiner Pál egyetemi tanárt igazán fölösleges Erdély közönségének újból bemutatni. Tudományos hírneve az ország határain kívül is ismert, aki a multban és jelenben előkelő pozícióit foglal el Erdély orvostársadalmában. Megválasztásához Erdély zsidó társadalmá öszinte szerencsekívánataival járul hozzá.

minden felvonásért. Gordin ezért a pénzért tartozott még zenei betéteket is szerzeni. Ezt a kevés honoráriumot nem is fájlalta annyira, mint azt, hogy a darabjait a műveletlen direktorok és a még műveletlenebb publikum szájaize szerint kellett átforgatni. Az első sikertől kezdve azonban egymásután jelentek meg a művei. Gordin valóságos öntötte magából a divatos és aktuális darabokat, amelyek közül legtöbbet játszották a Mirele Efroszt, a nálunk is ismert anyatragediát, amelyet egy időben Sudermann Magdájával hasonlítottak össze. A „Kreutzer szonáta” című drámája és az „Isten, ember és ördög” című szindarabját, (amelyet az Uj Kelet is közölt) minden kultúrnyelvre lefordították. A „Zsidó Lear király” című drámája különösen az orosz színpadokon aratott nagy sikert. A Gordin-dramák legnagyobb megszemélyesítője Jakob Adler volt, az a színész, akit az amerikai Sonenthalként ünnepeltek Newyorkban.

Érdekes, hogy Jakob Gordin, alig tudott megélni tantítményéből. Akkor ugyanis még nem védtek törvények a művészi alkotásokat és a kiváló és termékeny író szegényes viszonyok között tengődve, ölte alkonyán is szegény maradt.

Halálának húszéves évfordulója alkalmából az összes amerikai zsidó színházakban Gordin-darabokat játszottak és annak jövedelméből mellszobrot akarnak állítani a zsidó negyed valamely parkjában.

A jövátételi bank szervezete

Páris, június 13. A párisi jövátételi tárgyalások befejezése következtében a jövátételi bank ugye újból aktuálisává vált. A következőkben ennek az új alapításnak a szervezete és céljait ismerjük.

A jövátételi bank feladata. Megkönynyíteni mindazokat a pénzügyi műveleteket, amelyek a jövátétel egyezmény alapján lebonyolításra kerülnek, kezelni a német jövátételi teljesítményeket és kommercializálásukat lehetővé tenni és keresztülvinni.

A bank alapítóje abban a pénzmenben lesz megállapítva, amely államnak székhelyén lesz felállítva. Mint összeg 100 millió dollár értéke van tervbe véve. Az összes részvényeket már a bank alapításakor bocsátják ki, a tőkét azonban csak 25 százalékig fizetik be.

A bankrészvények kibocsátása. A megállapodással érdekelt jegybankok, tehát az Egyesült Államok, Belgium, Németország, Nagybritannia, Franciaország, Olaszország és Japán jegybankjai vagy saját országukban a tőzsdéi forgalomba kök utján nyolc millió dollár névértékű részvényt fognak jegyzésre felfektetni. A még fennmaradó 44 millió dollár névértékű részvényt több más országban fogják aláírásra bocsátani, de egyetlen egy állam részesedése nem lépheti túl a

négymillió dollárt. Abban az esetben, ha a bank felemelnie alapítókéjét, a felemelt összeg 55 százalékát az alapító államoknak kell fenntartani. A részvényeket saját országukban a tőzsdéi forgalomba bocsátják, szavazati jogokat nem illeti őket.

A bank igazgatása. A jövátételi egyezményben érdekelt állam hét jegybankjának kormányzója a bank vezetőségébe két-két tagot delegál. A kormányzók még egy tovább tagot is kineveznek, aki az illető ország vagy pénzügyeit, vagy iparát képviseli. A jövátételi egyezményben nem érdekelt államok jegybankjainak a kormányzói együttesen egy négy-négy jelöltből álló jegyzéket terjesztenek elő és ebből a jegyzékből összesen kilenc tagot választanak. Ennek következtében a bank igazgatósága összesen huszonöt tagot számlál, akiket öt évre választanak és akiket ismét meg lehet választani.

A bank funkciói. A bank jogosítva lesz letéteket olyan valutában elfogadni amely megfelel az aranystandardnak. Ezek a letétek azonban következésképpen vannak korlátozva: 1. letétek mint jövátételi annuitások, 2. jegybankok letétjei, 3. kompenzációs letétek, amelyek a jegybankok egymásközötti kliring számára szolgálnak.

FIGYELEM! A timisoarai-temesvári Zsidó Internátusban az új iskolai tanévre, bőveges és izletes kóser kosztot karnak a bentlakók.

A VILÁGHIRŰ

Marcel Guerlain

illatszergyár

PARIS

közi, hogy semmi közössége nincs azokkal a cégekkel, amelyek nevével visszaélve, cikkeiket neve alatt árusítják.

MINDEN EREDETI

Marcel Guerlain készítmény egy a vezérképviselő által aláírott és lebélyegzett az eredetiséget igazoló ellenőrző szelvényt tartalmaz. Csakis speciális szaküzletekben kaphatók.

Kölesönök, leszámítás és kihelyezések. Ezeknek az operációknak az öszszességét a bank keresztülviheti. Elsősorban ezeket a műveleteket a jegybankokkal kell keresztülvinni, amelyek mint más pénzcsoporthok, közvetítői és jótállói szerepelnek. Más vállalatokkal, szervezettekkel vagy személyekkel műveletek csak akkor bonyolíthatók le, ha az illető ország jegybankja megadja a hozzájárulását.

Kezességi szerep. A bank mint a hitelező államok kezesse fog szerepelni a német évi fizetések számára. A bank ebbeli mímőségében elfogadja Németországtól a különböző bonokat és kötvényeket, amelyek a Young-tervben előre vannak látva és helyébe a hitelezőknek fizetési utalványokat kézbesít. A bank ellenőrizni fogja az összes jövátételi szállítmányokat, át fogja venni a jövátételi megbízott eddigi funkcióit és meg fogja tenni az összes rendszabályokat, amelyek a legutóbbi megállapodás keresztülvitelére szükségesek. A bank végül külön számlán vezeti a német fizetéseket az annuitások trust számláján.

A kötvények dealizálása. A hitelezői államok kormányainak a kívánságára vagy csak egy kormány kívánságára is a bank feladata megtenni mindazokat a rendszabályokat, amelyek szükségesek, hogy an émet kötvényeket vagy csak egyik kibocsátásukat a piacokon el lehessen helyezni. A bank feladata, hogy ecéliből tanulmányozza a piacok helyzetét, a piacokat azonban csak az illető országok jegybankjaival karöltve vizsgálhatja. Mindamellet azonban az egyes kormányoknak lehetővé válik, hogy ab ank közreműködése nélkül a saját piacokon a jövátételi kötvényeknek reájuk eső hányadát lehetőség szerint a legjobban elhelyezhessék.

A legutóbbi hírek szerint tervbe van véve, hogy a bankot Brüsszelben fogják felállítani. Az amerikaiak kívánságára Svájtól eltekintettek, mert az amerikaiak súlyt helyeztek arra, hogy a bankban ne lássanak egy szervet, a mely a Népszövetség tartozik.

Szeszgyárosok, szeszfüzők

nem nélkülözhetik

A szeszgyártás kézikönyvét

A legrészletesebb, legérthetőbb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Herics Tóth Jenő és Osztrovsky Antal műegyetemi magántanárak. — Ara tüzve 1100, kötve 13.0 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejjért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

Sportöltönyök és teniszruhák mosásához nincs jobb, mint a LUX.

A tennisz megkívánja a mindig tiszta és kényelmes nadrágot, kabátot és jumpert, mindezen szép dolgokat a LUX jól mossa és tartósságát meghosszabbítja. Az ilyen értékes ruhákhoz szellem szabad közönséges és nyers mosószappant használni. Egy szappan mosásnál sem árt a LUX és a gyapjuszöveteket sem teszi sohasem tönkre. — A LUX egy krémzerű és tisztító habot ad, mely a finom kezekre nem ártalmas.

LUX — ot nem lehet kapni sehol sem kimérve, hanem csakis eredeti csomagolásban.

Ara mindenütt:
Nagy doboz Lei 30. —
Kis doboz Lei 15. —

LUX

MADE IN GERMANY

HÍR

Az Uj Kelet az egy zsidóság naplóját szerkesztő: Dr. A Felelős szerkesztő: Bukaresti szerkesztő: Str. Lipsca 9. Az Uj Kelet cikkeit forrás megjelölés nélkül nem szabad másra hivatkozni.

Virágok

Irta: Sala

Nap nyitja ki színeit, ki nyitja ki kelyhét. Estére elhaló szirmok új bimbója, szirmok. Nyár mulik, ősz társasága de a virág-álmok. Ezért a virágért csillagra szegezzük. Lépegrő szirmok mai könnyeinknek. Elmuló esőjaink a közeljövendőt. Virágok díszében virágos esodává. Jöhetnek viharok, serkődő vágyaink. — Lapunk legközelebbi sővuoti ünnepe reggel a rendes időről. — Az angol trófiát Londonból a jövő hónap felkötésére Berlin társnak nem lesz közben a birodalom géinél udvariassá tenni.

— Borzalmas csúszásban. Berlinből szerint Ukrajnába pusztított. Egyed háromszáz ház és a gazdaságokban. Mintegy ötezer Kiewben számos az óriási viharok.

— Vasuti katasztrófa. Berlinből jelent szerint Minszk környékén összeütközött meg halt tíz megfát hibás indítás a forgalmi tisztváltak.

— Zivatarra hat Budapestről jelent intézet időjárásjelző felbőzettel zivajrás várható. Kéletsülyedés valószínű Budapestben ma délután.

— Végrehajtott Budapestről jelent volt tábort püspök folyólag a bíróság költség viselésében tábort püspök általanélkül, hogy enn zeteséről gonloskod Szoeke Sándor üg zetteit ellene s hely kíséretében behat budapesti rendház hol a végrehajtó foglalta. A végrehajtói körében amattáda, hogy a szoba és a megajított fog vitt egy briliáns püspöki gyűrűt az bírói letébe fogja

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámboer Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
 Str. Lipscani 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Virágok ünnepén

Irta: Salamon László

Nap nyitja ki szirmát a nyári virágnak, ki nyitja ki kelyhét az emberi váagnak!

Estére elhaló szirmok szélén támad új bimbója, szirma termő változásnak.

Nyar mulk, ősz támad, elmúlik az élet, de a virág-álmom holnap újra ébred.

Ezért a virágért érdemes a harcunk, csillagra szegezni földreszegzett arcunk.

Lépergő szirmoknak messze száll a magva, mai könnyeinknek holnap támad napja.

Elmuló esőjaink heve fűti nyárra a közeljövendőt — s megcsodált esodává.

Virágok díszében áll a nyár, az élet, virágos esodává most zsendül a lélek.

Jöhetnek viharok: él a fény és árnyát serkendő vágyaink örök nyárra váltják.

— Lapunk legközelebbi száma, a közbeszó sővnyűti ünnepek miatt vasárnap reggel a rendes időben jelenik meg.

— Az angol trónörökös Berlinbe készül. Londonból jelentik: A trónörökös a jövő hónap folyamán több heti tartózkodásra Berlinbe készül. A látogatásnak nem lesz hivatalos jellege, de közben a birodalom vezető egyéniségeinél udvariassági látogatásokat fog tenni.

— Borzalmas ciklon pusztított Ukrajnában. Berlinből jelentik Rigai jelentés szerint Ukrajnában borzalmas ciklon pusztított. Egyedül Kiewben több mint háromszáz ház összeomlott. A környéken a gazdaságokban vannak nagy károk. Mintegy ötezer háziállat elpusztult. Kiewben számos súlyos sebesültje van az óriási viharok.

— Vasúti katasztrófa Minszk közelében. Berlinből jelentik: Rigai jelentés szerint Minszk közelében két vasúti szerelvény összeütközött, hat vasutas meghalt, tíz megsebesült. A katasztrófát hibás indítás okozta. A vizsgálatot a forgalmi tisztviselő ellen megindították.

— Zivatarrá hajlamos idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint növekedő felhőzettel zivatarrá hajlamos időjárás várható. Később némi hőmérsékletcsökkenés valószínű. A hőmérséklet Budapestben ma délben 24 fok Celsius.

— Végrehajtották Zadravetz püspököt. Budapestről jelentik: Zadravetz István volt tábori püspököt egy sajtóperből ki folyólag a bíróság háromszáz pengős per költség viselésében elmarasztalta. A volt tábori püspök eltávozott Budapestről s anélkül, hogy ennek az összegnek kifizetéséről gondoskodott volna. Emiatt dr. Széké Sándor ügyvéd végrehajtást vezetett ellene s helyettes egy végrehajtó kísérőjében behatolt Zadravetznek a budapesti rendházban levő szobájába, ahol a végrehajtó az összes bútorokat lefoglalta. A végrehajtó ellen a rend tagjai körében amiatt is nagy a felháborodás, hogy a szoba erőszakos felnyitásban és megijesztett foglaláson kívül magával vitt egy briliánsokkal kirakott értékös püspöki gyűrűt azzal, hogy az ékszer bírói letétbe fogja helyezni.

Véres harcok Marokkóban franciák és ben-szülöttek között

A francia katonák a hegyekbe menekültek és az a veszedelem fenyegeti őket, hogy a ben-szülöttek bekerítik osztagaikat

Páris, június 13. A marokkói hadszíntérről érkező legújabb jelentések szerint úgy látszik, hogy az El Bordz környékén kifejlődött harcok, amelyek eddig francia részről 13 halottjukt, 10 sebesültjük és 81 eltűntjük van, még korántsem értek véget. A marokkói törzsek támadása teljesen váratlanul érte a francia csapatokat, annál is inkább, minthogy Marokkó katonai kormány-

zója nemrégiben parancsot adott, hogy a francia csapatoknak a lehetőség szerint tartózkodniuk kell minden erőszakoskodástól a ben-szülöttekkel szemben. A marokkói harcosok által szétvert francia katonák a hegyekbe menekültek és az a veszedelem fenyegeti őket, hogy a ben-szülöttek bekerítik osztagaikat. Rablóból nagyobb csapatok indultak el a szorongatott osztagok felszabadítására.

Hűvös nyarat jósolnak

Megfordult az időjárás. Szokatlanul erős tél után hosszantartó esős tavasz, majd hűvös nyár. Mi okozza az időváltozást

Budapest, június 13. — A meteorológiai intézet a nyári időjárásra vonatkozólag a következő prognózist adta ki:

— Az idei május erős zivatarkor jegyében mult el, amelyek a Közép- és Dél-Európában uralkodó egyenletes, alacsony légnyomás következményei voltak s amelyek a helyi zivatarkor kifejlődését elősegítették. Ezeket a zivatarkorokat, mint hőzivatarkorokat ismerjük, amelyek csak rövid időre változtatják meg a időjárást, utának újra emelkedik a hőmérséklet anélkül, hogy a zivatarral való hajlam megszűnne. Ez a helyzet egész májusban tartotta magát, amit csak egy szer, május 16-án fenyegetett a Nyugat-Európa felett megjelent maximum, amely az ugyanakkor északról lefelé törő poláris maximummal egyesült és a Magyarország felett levő depressziót délre, Románia felé szorította.

— Ennek következménye volt, hogy a

megelőző napokban ugrásszerűen emelkedett a hőmérséklet, amely sokszor a 30 fokot is elérte. május 16-án süllyedni kezdett s főleg a Dunántulon alig haladt meg a 15 fokot. A szokásos májusi lehüléssel tehát az idén is találkozunk. Ezek után a még mindig meglevő dél-európai alacsonyabb légnyomás az el-laposodó atlanti óceánival egyesülve, a helyi zivatarkorokra alkalmas időjárást ismét állandósította és a hőmérséklet május 20-ka után ismét emelkedett.

— Ha megnézzük az időjárás változásairól készített feljegyzéseket, azt látjuk, hogy Magyarországon, az év egy részén hónapjában sem esett annyi eső, mint júniusban. Ennek különben a mezőgazdasági érvendének, mert a júniusi esőzés a kalászos növények fejlődésére igen előnyös. De ugyanakkor június 17-ike után a hőmérsékletben is érezhető visszaesés, ami szintén előnyös a termés-

Lehetetlen szabadulni Wallace izgató regényeinek hatásától.

Legújabb Wallace-könyvek

Sötét ember	ára 240.— lej
Borzalmas kastélya	” 136.— ”
A hét lakattal lezárt ajtó	” 136.— ”
A smaragd nyaklánc	” 136.— ”
A réműletes arc	” 221.— ”
A sárga kígyó	” 136.— ”
A bandita	” 123.— ”

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

Most jelent meg Autó kézikönyv

Irta: WEINER EMIL

Az „Autó Kézikönyv” két részre oszlik:

Első része

az előismereteket tartalmazza (mechanika, elektromosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel újítják. Ezek az előismeretek az automobil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek, viszont ezek segítségével e könyvet a laikus is könnyen megértheti

A második rész

az autó szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik, az érthetőség követelte részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszerű kivitelű ábrák. Az AUTO KÉZIKÖNYV a nagyközönség számára van írva és a kezdősoffortól a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.

520 ábra 610 oldal Ára füzve 510

magvak fejlődésére. Az elmúlt ötven év esapadék adatait nézve, azt tapasztaljuk, hogy június 8-án, Medárd-napkor akár volt eső, akár nem, a követ kező negyven napon, június 9. július 18. között egyformán magas azon napok száma, amikor több vagy kevesebb eső esett.

A hőcsökkenés nem minden évben június 7-ike után áll be, de ötven százalékos valószínűséggel már és ötven évi átlagban kifejezetten jelen van. A hőmérséklet néha június elején is ugrásszerűen emelkedik és közvetlenül utána lehülés észlelhető. Ez különösen nemcsak Magyar ország hanem egész Középeurópanak jellemző éghajlati vonása. A lehülésre leginkább június 7—12 között van hajlam. A hőmérsékletnek júniusban is emelkednie kellene, ehelyett azonban azt látjuk, hogy ötvenévi átlagban június 7-ike után hőcsökkenés áll be és csak június 22-én ér ismét oda a hőmérséklet, ahol június 7-én volt. Ugy a lehülés, mint az esőzés júniusban az európai időjárási helyzet következménye. Amint a depresszió rajtuk átvonul és nyugati oldalába kerülünk, az akkor meginduló élénk és hűvös nyugati és északi légáramlat meghozza az esőt és a lehülést, amely tartós lehet, ha a depresszió Oroszországon hosszabb időre megröködel s nem tud sem ivomlái sem kitöltődni Nyenker az Atlanti-Océánon hatalmas és mozdulatlan anticiklon tartózkodik. Ez az időjárási helyzet okozza tehát a hosszantartó hűvös és esős időjárást.

— Júniusban a felső légrétegek még mindig igen hidegek, mert ott a hőmérséklet maximuma jóval kisebb áll be, mint a találon. A felszállo légáramlat tehát a párát igen gyorsan lehűtik és megfagynak. Eszerint igen könnyen állnak elő a zivatarkor esője és a világ kapcsolatos jégeső. Júliusban már a felsőbb légrétegek is melegebbé s így a jégeső leelőtése is kisebb.

— Házasság. Heidelberg Vally (Budapest) és Feilér Dezső (Brassó) folyó hó 18-án Budapesten házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Erdélyi Szemle. Az Erdélyi Szemle júniusi számának főbb tartalma a következő: Kossuth rózeszansza, Farkas Imréről novellát ír Ovári Elemérről s a Muskátli társaságról. Jelentések az erdélyi irodalmi frontról. Bárd Oszkár versei Kisebbségi színházunk és a kulturközeledés szelleme. Erdélyi Hollywood. Képzőművészet, Sport, stb. — Egy szám ára 15 lej. Kapható mindenütt.

— Dr. Havas József a kolozsvári somérsapatok főparancsnoka lett. Tegnap számunkban megírtuk, hogy dr. Havas József, aki tíz éve áll a somérsapatok élén, megválik a kolozsvári somérok aktív vezetésétől. Félreértések elkerülése végett közöljük, hogy dr. Havas József, mint a kolozsvári csapatok főparancsnoka, továbbra is működni fog az erdélyi zsidó eserkészletben s hogy az elmúlt heti ünnepély, amelyet az összes kolozsvári somérsapatok rendeztek, Havas dr. tízéves önzetlen és kitartó munkájának szült.

— Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Mások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandului 9.

Anton Rosenzweig Cluj
 HÉBER KÖNYVEK és talleszek nagykereskedése. — Gyári áron!

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Glasner Akiba főrabbi ünnepi prédikációja. Glasner Akiba főrabbi sövőt másodnapján, szombaton délelőtt 11 órakor, mázlik előtt ünnepi prédikációt tart az ortodox nagytemplomban.

A francia szocialisták tiltakoznak az oroszországi terror ellen. A francia szocialista párt Nancyban tartott nagygyűlésén határozatilag tiltakozott az ellen, hogy a szovjetkormányzat tíz éves fennállása után is még mindig terrorisztikus eszközökkel él, fentartja a számtíz rendszerét, rendőri eljárás alapján, bírói ítéletek nélkül halálba küld embereket és a terror véres eszközeit alkalmazza ellenfeleivel szemben. A francia szocialisták ezt a politikai módszert elítélik és annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy az oroszországi kormány rendszer is rövidesen emberesebb politikai eszközök felhasználására fog áttérni.

Nemenjen a Strandra „Strandkrém”

nélkül! Gyógyszertár, drogéria árusítja 25 lejtért. **Mást ne fogadjon el!**

Román és francia kifogások miatt elhalasztotják a budapesti latin sajtókongresszust. Budapestről jelentik: Június 15-én kellett volna összeülnie Budapesten a latin sajtókongresszusnak. Utolsó pillanatban azonban azt jelentik, hogy a kongresszust közbejött akadályok miatt, elnapolták. Egyik magyar lap párisi tudósítója a latin sajtókongresszus tükárához, Maurice de Waleffe-hez fordult, hogy az akadályok okát megtudja. Waleffe kijelentette, hogy a sajtókongresszus Budapestén valójában a románok és franciák kifogásai miatt, amiért a kongresszust egyelőre el kellett halasztani. A kongresszus főtárgya nem részletezték, hogy mi lehet az oka a román és francia kifogásnak. Nyílt titok azonban, hogy a bukaresti sajtótámadások gáncsolták el a budapesti latin sajtókongresszust, mert a román újságírók hallani sem akartak arról, hogy a latin sajtókongresszus Budapesten legyen.

Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, rosszullet, fejfájás, szemkáprás, idegizgalom, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz megszünteti az emésztési zavart, a vérkeringést helyes útra tereli, felfrissíti a szellemet és egészséges alapot hoz. Az egyetemes kórikákban végzett kísérletek bizonyítják, hogy alkoholisták a Ferenc József víz használata folytán énségérzetüket majdnem teljesen visszazerték. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Bethlen István gróf hosszasan tárgyalt Poincaréval és Berthelot-val. Párisból jelentik: Bethlen István gróf, magyar miniszterelnök, aki tegnapi délután érkezett Párisba, tegnap meglátogatta Poincaré miniszterelnököt és Berthelot külügyi vezető államtitkárát, akikkel hosszabb tanácskozást folytatott. A magyar miniszterelnök tegnap este elutazott Párisból Olaszország felé. Mgelehet, hogy Olaszországban kiszáll és újat csak azután folytatja Magyarország felé.

Marokkóban újra véres veszteséget szenvedtek a francia megszálló csapatok. Madridból jelentik: Marokkóból érkező jelentések szerint a franciák által megszállott marokkói területek északi részén rövid idővel fellázadt egy törzs és körülkerített egy francia katonai küldöniményt. A megszálló csapatok vezetősége erre újabb csapatokat küldött a szorongatott katonai küldönimény segítségére, melyet csak véres harcok után sikerült felmenteni. A franciáknak tízenhárom halottjuk és száz sebesültjük van. Tizenöt francia katona eltűnt.

Az Andrassy-család cáfolja, hogy beutazási engedélyt kért volna Károlyi Mihályné részére. Budapestről jelentik: Zita exkirályné Madridból meleghangú hosszú részvétlevitatót küldött Andrassy Gyula gróf özvegyéhez, melyben az elhalt államférfit, mint a hűséges hívek legbivebbjét aposztrofálta. Az Andrassy-család részéről különben cáfolják a lapoknak azt a hírt, hogy kértek volna a kormánytól Károlyi Mihályné, Andrassy Katinka grófnő beutazási engedélyt. Ilyen kerést a család egyetlen tagja sem terjesztett a kormány elé.

Meghívó. A dési Poale Cedek zsidó iparosegylet fennállásának 10 éves évfordulója alkalmával tartott ünnepi banketten elhatározta, hogy egy 200 ezer lejes Kereu Kajemeth alap létesítése alkalmassá vált. Ezen alap a munkaképtelenné vált és élszegényedett zsidó iparosok felszorgozását von hivatva szolgálja. Ezen cél kerestülvitele érdekében ezután tisztelettel meghívjuk szeretett hittestvéreinket f. hó 16-ikán délután hat órakor a Talmud Tóra helyiségében tartandó sörözési délutánra. Reméljük és elvárjuk, hogy mindenki szívesen fog rüinkben megjelenni és szimpátiával fogja ügyünket felkarolni. Hitrokonai szeretettel: A Vezetőség.

Bécsben ülésezik a Duna-bizottság. Bécsből jelentik: A Nemzetközi Dunabizottság huszoneketedik ülésének első ülése tegnap folyt le. Az ülés programján szerepelt többek között a Románia és Jugoszlávia között nemrég megkötött Vaskapu-egyezmény is. A további üléseken a dunahajózással kapcsolatos kérdések, különösen az Alduna hajózássának kérdései kerülnek sorra.

Véglegesen megalakult az erdélyi zsidók bukaresti templomegysége. Az erdélyi zsidók bukaresti templomegysége az elmúlt vasárnap ismét gyűlést tartott, amelyen megválasztották a végleges vezetőséget. Elnöké Török Gyulát, alelnökké Grósz Jenőt és dr. Heiman Gézát, pénztárossá Rosenberg Mát, ellenőrökké Blau Leót és Lanczét Józsefet, titkárrá Engel Jeremiást, gondnokká Ferfer I. Mayert választották meg; eljárársági tagok: László Arnold, dr. Hirsch Déző, dr. Frankovits Jenő, Schönberger Jenő, Karpf Marton, Mózes Pál, Heidelber László és Burger József lettek. A templomegysület a hétfői ünnepén, vagyis e hó 14-én és 15-én már saját ideglenes imaházában tartja istentiszteletét, a Grossmann-féle étterem téli termében.

A kolozsvári izraelita jótékony négyzet jelentése. A kolozsvári izraelita jótékony négyzet f. é. május hóban bevett alapítványokban 7400, gyermekotthon-fentartási, járulékokban 2600, tegdíjakban 10,165, házbérben 2140, gyűjtések és adományokból 3469, árvaházi fentartási adományokból 10,890, kölcsönvissza fizetésből 500, összesen 37,074 lejt. Ezel szemben kiadott különböző készpénzsegélyekre 12,330, gyermekotthon-fentartásra 31,430, fevuházásra 33,000, felszerelésekre 300, Lászlósi jutaléokra 1478, egyéb költségre 2575, összesen 51,913 lejt. A gyermekotthonban kiosztott adagok száma 3161 volt. Az év elejétől kezdve volt bevétel 247,953, kiadás 273,115 lejt, a kiosztott adagok száma volt 14,934. A fenti adatok mutatják, hogy a bevételek nem tartanak lépést a kiadásokkal, ami a rossz gazdasági viszonyoknak tudható be. Az elnökség mégis arra kéri az egy let tagjait és általában az emberbarátokat, hogy a szóbanforgó nemes célokat vegyék pártfogásukba és áldozatok árán is segítsék az egyesületeket, hogy rendeltetésének megfelelően. Ezidő szérint a négyzet fentart egy napközi otthont 140 gyermekkel, közöttük számos árvával, továbbá kisebb méretekben árvakölyköthont és agnák otthont. Ezenkívül házi szegényeket támogat készpénzből s nagy mértékű természetbeni segéllyel. Minden egylet tag szerezzen egy további tagot, mindenkori ajándékozza oda feleslegessé vált ruhadarabjait, akár gyermeknek, akár felnőttnak valót, mert ezeket is átszabják gyermekek részére. Az adományok a gyermekotthon címéretendőzők: Cal, Victoriei 85 szám.

10 havi részletfizetésre

Az „Erdélyi Génusz” könyvterjesztő vállalat könyvel Cluj, Piata Unirii 21.

Megrendelés után a könyvet vagy könyvsorozatot egyszerre azonnal szállítjuk 1 havi részlet utánvétellel.

A sport enciklopédiája:

Foglalkozik a sport minden ágával, elméleti részével stb. A gyönyörűen illusztrált 2 hatalmas kötet kitűnő hófehér famentes papíron nyomott és dúsan aranyozott egyszvásznonkötésbe van kötve. (Nagy Lexikon alak).

A sport enciklopédiája a testnevelés és testgyakorlás kézikönyve.

Amikor Lindbergh átrepülte az óceánt, két motor hajította: a gép motora és a világ legfinomabb motora az emberi szív. Egészséges szívre és egészséges lélekre van szükség. Továbbá kemény karokra, domboru mellekre és acélizmu lábakra. Testi erőt és lelki fegyelmet csak egy módon lehet szerezni, a sport szeretete és ápolása által. A sport enciklopédiájának az a célja, hogy az embereket a sport szeretete és gyakorlása által a testi és lelki legteljesebb fokára emelje.

Ára: 1400 lei 10 havi részletre, havi 140 leiért.

A regényírás remekei:

1. Delmont: Város a tenger alatt	6. Woss: Királyi dráma
2. Heer: A havasok ura	7. Thomann Mann: Királyi fenség
3. Thea von Harbou: A spion (326-os)	8. Lagerlöf: A császár
4. Herczog: Az élők dala	9. Elvstad: Életer halálra
5. Perutz: 9—9	10. Izvolskij: Rasputin

A 10 kötet ára sötéttek vászonkötésben, dus aranyozással, izléses kiállításban, kitűnő papíron nyomva 1950 lei 10 havi részletre, havi 195 lei lefizetésre.

Karrierék:

Nagy tehetségek, kiváló elmék, hódító hadvezérek, ragyogó asszonyok tűnemenyes pályafutását tárja elénk a „Karrierék” sorozatának kötetei:

1. Edison	3. Nagy tudósok
2. A Rotschildok	4. Nagy katonák
5. Nagy asszonyok élete	

Az 5 gyönyörű égszínké egyszvásznonkötésben, nagyalaku, finom famentes papíron nyomva, békebeli izléses kiállításban.

Ára: 1400 lei 10 havi részletre, havi 140 lei lefizetésre.

Forradalom és császárság:

A francia forradalom és Napoleón életének izgalmas, gyönyörű regénye.

8 kötetben

Ára: Dusan aranyozott, sötétvörös selymfényű angolvászonkötésben, kitűnő papíron nyomva, illusztrációkkal ellátva (a rendes könyvnagyságnál nagyobb 8 kötet) 2450 lei vételárban 10 havi részletre, havi 245 lei lefizetésre.

Könyv mindenről mindenkinek VILAGLEXIKON

Az idálg megjelent 16 magyar lexikon közül a világlexikon az egyetlen, amely a második kiadást megérte. Pedig az első kiadás csak két éve jelent meg és 10 hónap alatt mind a 25.000 példány az utolsó darabig elfogyott.

Miért?

Ennek megvan a maga oka.

A Világlexikon azt adja, ami a mai embert érdekli.

A Világlexikon a tudás egész birodalmáról a kor színvonalán álló megbízható tudást nyújt. A Világlexikon több mint ezer szövegrépet, 18 színes térképből álló teljes atlaszt és 64 oldalon finom merített papírra nyomott műmellékletet tartalmaz. A tudás egész területére vonatkozó lexikonon kívül tartalmazza a kortársak életrajzi lexikonát, a gazdasági kompászt, a teljes idegen szavak szótárát, továbbá filozófiát, művészetet és természettudományi műszótárt. Senki, aki a mai súlyos változott viszonyok közt tájékozódni akar nem nélkülözheti.

Egész könyvtár egy kötetben.

Tiszta vászonkötés, dus aranyozás, 15x20 cm. átméret, 580 oldalon, 6 cm. vastag, kitűnő famentes hófehér papíron. Ára: 1200 lei 10 havi részletre, havi 120 lei lefizetésre.

Szederkényi Anna:

műveinek gyűjteményes kiadása. A legnépszerűbb magyar író 20 éves munkásságának legjavát adja a 6 vaskos kötet.

- Amíg egy asszony eljut odáig (regény), Laterna Magica (dráma)
- Amiért egy asszony visszafordul (regény), Hill Márta (regény)
- Lázadó szív (regény), A legtisztább víz (dráma)
- Lángok, tüzek (regény)
- Döcög a szekér (regény), A Mária Annunciat villában (regény)
- Sorsok ha találkoznak (regény), Ismeretlen fiatalember (regény).

A kötetek finom famentes papíron, könnyen olvasható betűkkel vannak nyomva, diszesen aranyozott egyszvásznonkötésben (Ballon kötés). Ára: 1650 lei 10 havi részletre, havi 165 lei lefizetésre.

Kérjen díjtalan árjegyzéket az előbbi kiadásu könyveinkről hasonló feltételekkel.

Itt levágandó és pontosan kitöltve az „Erdélyi Génusz” könyvterjesztő vállalatnak Cluj, Piata Unirii 21. beküldendő.

A mai napon megrendelem az „Erdélyi Génusz” könyvterjesztő vállalat fent hirdett sorozatát (vagy könyvét) művészi kiállításban, aranyozással, teljes vászonkötésben _____ lejt vételárban _____ havi részletre. A sorozat (vagy könyv) címe _____ A részletfizetést kérem e hónaptól részemre előjegyezni, egyszerűsített szíveskedjenek. Tudomásul veszem, hogy az „Erdélyi Génusz” vagy saját postai utalványaimon havonta a részleteket pontosan beküldeni tartozom. A havi részlet elmulasztás esetén az egész vételár egyszerre válik esedékessé. A rendelés vissza nem vonható.

Név: _____ Foglalkozás: _____ Lakhely: város, megye v. község _____ utca, házszám _____

Kelt 1929 _____

U. K.

A rendelés átírása (és lehetőleg pecsétje)

A Magyar S

Péntek este 9 órakor évad utolsó színházi előadás. Táray Ferenc gyón olesó mozi-ára: 50, 40, 30 (szám 415.)

A Nemzeti Színház heti

Szombat, június 15: Vasárnap, június 16: Hétfő, június 17: Kedd, június 18: előadás.

Szerda, június 19: Péntek, június 21: Vasárnap, június 22: Szerda, június 26: előadás).

Péntek, június 28: Vasárnap, június 29: előadás.

Az előadások kihamtatott kivéve népszerű helyre

A Magyar Szín

Pénteken csak 5 órakor. (Utolsó)

Szombaton 5, 7 és 9 órakor. Az előadások kihamtatott kivéve népszerű helyre.

Vasárnap, június 16: matiné, 15 és 7 órakor. A fekete madár a főszereplő műsor.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor. (A kaland)

Hétfőn 5, 7 és 9 órakor.

HÖLÖ

Legújabb párisi, wilek. Bangkok, japán színművek apokafé bar

„IDEA”

Férfi és női kőmes Girardi a legújabb divat szer

A színházi ir

Ma este 9-kor u Póor Lili Mihály Táray Ferenc főllárakkal. Az időként ma este 9-kor, Molnár Ferenc szerepben Táray Mihály László e nek fel a mai előadás olesó mozi-helyre lej.

Vasárnap d. e. Lon Chaneyvel — kal. Nagyon érdekes nap d. e. 11-kor. A Fekete madár fesztítő film kerül a híres Lon Chaney

Ma 5. kor és 7-kor Szenvedély Greta nem látták a Színház a magyar színházára látható Koldusnak ez a ragyogó előadás: 5-kor és 7-kor 10 lej.

Művészi

DEPZA szüvölt gobelin, kőföldi fonalak, szövés, beszer

SCHULHO Oradea, Str. Ep. C

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Péntek este 9 órakor: A testőr. (Az idei évad utolsó színházi előadása. Poór Lili, Mihályfi László bucsufellépése, Táray Ferenc vendégjátéka. Nagyon olcsó mozhelyarákkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 415.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat, június 15: Szóktetés a szerájból. Vasárnap, június 16. (este): Trubadur. Hétfő, június 17: Lakmé. Kedd, június 18: A balettiskola és kar előadása.

Szerda, június 19: Fidelio. Péntek, június 21: Zsidónő. Vasárnap, június 23: Pillangó kisasszony. Szerda, június 26: Doralice. (Bemutató-előadás).

Péntek, június 28: Doralice. Vasárnap, június 30: Szóktetés a szerájból.

Az előadások kezdete este 9 órakor. A barmatott kivéve, minden előadáson a népszerű helyárak érvényesek.

A Magyar Színház mozi-műsora:

Pénteken csak 5 és 7 órakor: A szenvedély. (Utoljára Kolozsvárott).

Szombaton 5, 7 és 9 órakor grandiózus premér: Az álomlovag. (A legzavartabb, legbámulatosabb kalanddráma. Az amerikai Paramount filmgyár felülmúlhatatlan remeke. Főszereplő: Fred Thomson. Helyárak: 30, 20 és 10 lej).

Vasárnap, június 16-án d. e. 11-kor: Mozi matiné, 15 és 10 lejes helyárakkal. A fekete madár. Lon Chaney-vel a főszerepbe. És kasagató kísérő műsor.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Az álomlovag. (A kalanddrámák fejedelme). Hétfőn 5, 7 és 9 órakor: Az álomlovag.

HÖLGYEIM!

Legújabb párisi, wien-i csipke-lőszőr modellek. Bangkok, japán panama és exotikus szalmakapok feltűnő olcsó árban árul az

„IDEAL” női kalapszalonn Cluj, R. Ferd. 8. Férfi- és női kalapformálás, Panama és Girardi tisztítása 48 óra alatt a legjavdívat szerint, gyári árban készülnek.

A színházi iroda közleményei:

Ma este 9-kor utolsó színházi előadás Poór Lili, Mihályfi László bucsujátéka, Táray Ferenc fellépésével — mozi-helyárakkal. Az idei évad utolsó előadásaként ma este 9-kor a Testőr kerül színre, Molnár Ferenc híres színműve, a cím szerében Táray Ferencel. Poór Lili és Mihályfi László az évadban utoljára lépnek fel a mai előadás keretében. Nagyon olcsó mozi-helyárak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11-kor: Fekete madár Lon Chaney-vel — 15 és 10 lejes helyárakkal. Nagyon érdekös matiné lesz vasárnap d. e. 11-kor a magyar színházban. A Fekete madár című izgalmas, érdekes film kerül vetítésre, főszerepben a híres Lon Chaney-vel.

Ma 5-kor és 7-kor utoljára látható a Szevedély Greta Garboval. Akik még nem látták a Szevedélyt, azok siessenek a magyar színházba, mert ma utoljára látható Kolozsvárott Greta Garbonak ez a ragyogó alakítása. Csak két előadás: 5-kor és 7-kor. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Művész
Perzsaszőnyeg
szüvőt gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövökletiek legelőnyösebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. Ep. Ciorogariu (Uri-u) 14.)

Saját készítményű paplan, matrac, mindenféle ágynemű és tollakból nagy választék!!

„Wollwattdeck“

Cluj, Str. Gen. Berthelot (v. Eötvös-u.) 28. és Reg. Ferd. 19. Tel. 700. Régi ágyneműket javítunk és átalakítunk, tollat tisztítunk és feldolgozunk a legjutányosabban. — Mindenféle ágynemű berendezést intézektől, hotelektől stb. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölünk.

Közgazdaság

Revízió alá veszik a román-osztrák gazdasági kapcsolatokat

Bécs, június 13. — Az osztrák kormány a gazdasági közületekhez átiratot intézett, amelyben kérdést intéz hozzájuk: kívánják-e a román-osztrák gazdasági kapcsolatok revízióját és ha igen, milyen módon gondolják annak végrehajtását. A most érvényben levő kereskedelmi viszony ugyanis a legkedvezőbb vámfeltételek alapján áll és ha revízió jönne, akkor ez csak egy tarifális megállapodás alapján történhetne.

Ilyen megállapodás már gyakrabban volt terve véve, de a tárgyalásokat minden alkalommal elhalasztották azért, mert a román vámtarifa revíziója még befejezetlen. Gazdasági körökben az a vélemény, hogy mostanában az idő egyáltalán nem alkalmas a Romániával való kereskedelmi kapcsolat megváltoztatására.

A bevándorlás Szovjetországból. Prágából jelentik: A Masaryk munkügyi akadémia most tette közzé a cseh-szlovák kivándorlásról szóló statisztikát. A statisztika azonban felöleli még más országok be- és kivándorlási adatait és ezek között olvassuk, hogy 1927-ben Oroszországba 388.616 egyén vándorolt be. Ugyanez Szovjetországból 397.466-an vándoroltak ki. A jelentés szerint Szovjetországból a gazdasági helyzet nem olyan természetű, hogy az odaváló bevándorlást bárki előtt is kívánatosá tegye. A mezőgazdaság mindezeideig nem tudta elérni a háboru előtti szintet, ellenben az ország iparosítása terén egészségtelen és gyors fejlődés észlelhető. Az 1928-as mezőgazdasági produkció 18.6 milliárd rubelt képvisel, az ipari produkció ellenben 19 milliárdot. A föld hektárjának hozadéka most sokkal kisebb, mint 1913-ban volt és a lakosság olyan szaporodási arányokat öltött, hogy egy fejre csak négyötöde esik annak a hozadéknak, mint 1913-ban. A nagy földbirtoknok felaprózása révén élelmészeti zavarok álltak be és a nagy adók miatt a parasztság a termelést megszorította és ez is nagyban idézi elő az élelmészeti cikkekben való hiányt. Az Oroszország felé

tására, jölehet szükség mutatkozik arra, hogy a két ország közötti tarifális viszonyhoz az illetékes tényezők állást foglaljanak.

Ipari körökben az a vélemény alakult ki, hogy Ausztria egyelőre ne kössön új kereskedelmi szerződést Romániával mindaddig, amíg Románia nem egyezett meg a többi országokkal. A revíziót egyébként leginkább agrárkörök hirdetik és nincs kizárva, hogy a most folyó bucaresti agrárkongresszus alkalmát mind két fél meg fogja ragadni a tárgyalások megkezdésére. Egyelőre arról van szó, hogy Románia hízalt állatát az osztrák piacon helyezze el, míg az osztrák mezőgazdaság Romániába akarja exportálni növénykültúrait.

való emigráció kilátásai tehát minimálisak. Még a mérnökök és technikusok is szegényes viszonyok között élnek. A kilencvenöt csehszlovák család, amely nemrégiben kivándorolt, visszajönni volt kénytelen. Mindössze tizenöt csehszlovák család maradt Oroszországban. Újabbban Csehszlovákiából már alig vándorolnak ki Oroszországba. Az utolsó transzport március végén ment el és hetvenhét mezőgazdasági munkásból állott, akik körülbelül százezer csehszlovák érő mezőgazdasági felszerelést és gépet vittek magukkal.

Tizenötmilliárd cigarettát fogyasztanak el egy évben az amerikaiak. New-yorkból jelentik: A legújabb statisztika megállapításai szerint az Egyesült Államokban minden emberre ezer cigarettát jut egy esztendőben. Az amerikai nép tizenkét hónap leforgása alatt 120 milliárd lejt ad ki cigarettára. Ehhez járulnak még a szivar és pipadohány. Ez év április havában az Egyesült Államokban 9,608,220,880 cigarettát adóztattak meg, vagyis kétmilliárdtal többet, mint az elmúlt év ugyanezen hónapjában. 1928 június elsejétől a mai napig az amerikai államkincstár 40 milliárd lejnél nagyobb adójövedelmet haj-

tott be; a tavalyihoz képest 4 milliárd 800 ezer lejjel volt nagyobb az állam dohányárújövedelme.

Pályázat

Nagyobb ort. izr. hitközség egy szigoruan vallásos elsőrangú titkárt keres, ki az országban használt nyelveket teljesen bírja, héberül jól tud és kiváló fogalmazó.

Fizetés megállapodás szerint, de nem kevesebb havi 8000 lejnél.

Ajánlatok f. hó végéig a kiadóra kerüljenek.

Pályázat

A brassói zsidó iskolaszék pályázatot hirdet a román tannyelvű zsidó elemi iskolánál betöltendő harmadik tanítói állásra. Pályázhatnak olyan román állampolgár férfi tanítók, akik a törvényben előírt képesítés mellett alapos héber tudás felet is rendelkeznek és eddig szigoruan vallásérköses életmódjukat igazolni tudják. A német nyelv perfekt tudása megkívánatik.

Pályázati kérvények, melyekben kor, családi állapot és képesítés, valamint az eddigi működés feltüntetésedök, megfelelő okmány-másolatokkal felszerelve, a brassói zsidó iskolaszékhez: Szegő Árpád, Str. Lunga 7. — címére adandók be.

Javadalmazás: az állami elemi iskolák tanítóinak illetményei szerint. Pályázati határidő: 1929 évi július hó 5. Brasov, 1929. június hó 3-án.

A brassói zsidó elemi-iskola vezetőjére

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb Operaismentetöt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagyszámu kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	„ 34.—
Bizet: Carmen	„ 34.—
Verdi: Aida	„ 34.—
Puccini: Turandot	„ 34.—
Erkel: Bánk bán	„ 34.—
Mozart: Figaro lakodalma	„ 68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	„ 34.—
Leoncavallo: Bajazzók	„ 34.—
Thomas: Mignon	„ 34.—
Erkel: Hunyadi László	„ 34.—
Puccini: Tosca	„ 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

TÖZSDE

Valutapiac 1928 június 13 (Badar)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3245—3245	5197750	5198250	49225	3240	110525	13695	65009	1925
Newyork	16820—16820	252050	252012	2559	17810	57360	71170	337775	—
London	81735—81735	203000	20375	12405	81650	278175	345075	16375	48482
Páris	659—659	2719	271912	—	65-25	2242	278250	13203	39387
Milano	882—882	153870	153875	13385	88150	3001	372250	17675	52372
Prága	49950—49950	906250	90625	—	49850	169875	210790	—	29625
Budapest	2912—2912	91250	91275	—	2925	—	12403	58880	—
Belgrád	297—297	308	30825	1515	292	100775	124972	5932	175
Bukarest	—	5828	5825	—	—	340	42135	2003	5925
Varsó	19—19	73	73	—	19	6430	79775	37860	—
Bécs	2368—2368	12385	12387	—	2366	805625	—	474474	—
Berlin	4019—4019	—	—	—	415	146825	16969	80337	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 30825, Páris 1515, Budapest 340, Bécs 42237, Prága 20045

Az épülő Palesztina A KKL közleményei

A kinyilatkoztatás ünnepén

Az egész világ zsidósága feszült figyelemmel kíséri azt a gigantikus munkát, amit a chalucaink a zsidó földön Erec Jisráélért végeznek. De még nem a miénk az egész ország és az épülő Erec Jisráél kapuin még sokan kopogtatnak, chalucok, akik építeni akarnak és nem nyarhettek bebocsájtást, mert nincs elég föld a zsidó nép tulajdonában, ahol megrögzíthetik a földönfutókat.

Ma, amikor az isteni kinyilatkoztatás ünnepét üljük, érezzük át, hogy Erec Jisráél felépítésében ugyanúgy Isten akarata nyilatkozott meg, mint a tizparancsokban és ahogy vállaltuk az első a szináj hegyi kinyilatkoztatást, teljesítsük az új kinyilatkoztatással szembeni kötelességünket is.

Zsidók, akik sevout ünnepén a thora elé járultok, teljesítsétek kötelességeket Erec Jisráéllal szemben, a Keren Kajemet 15-jisznéel útján. Áldozatok a genul haarec-ért, a föld megváltásáért, hogy megnyíljanak az utak, az oda vágyó chalucok előtt.

VII. számú kimutatás

5679 év óta 5689. Niszán 20 Lei 15,268.680—
5689 Vadar 20—Niszán 20 „ 200.154—
5689 évben bef. Niszán 20 „ 1,341.211-50

- A 15 első város Niszán 20.**
1. Timisoura: KKL Iroda (20377), 2. Oradea: KKL Iroda 181041 251114 (26825), 3. Cluj: KKL Iroda 112184 (11103), 4. Targumures: KKL Iroda 79594 (9958), 5. Satmar: Dr. Steinberger E. 42847 ( ), 6. Hateg: Löwy Lipót 40752 (15598), 7. Lugoj: Deutsch Béla 39003 (5150), 8. Sibiu: Spielmann Elezar 38720 (13367), 9. Albautia: Ritter Sándor 27956 (8993), 10. Dej: Sternberger Sarolta 27539 (7250), 11. Arad: Dr. Vajda Jakab 23672 (904), 12. Gheorgheni: Halász Sándor 19856-75 ( ), 13. Bistrita: Dr. Adler Henrik 19584 (470), 14. Sibiu: KKL Iroda 18390 (3500), 15. Déva: özv. Mihály Károlyné 17161 (2826).

Helységek:

Orastie: Weisshaus László 6140 (6140), Ghimesfaget: Schweitzer Zsigmond 5888 (5368), Valea lui Mihail: Goldstein Mór 3958 (6908), Pecica: Kohn Mihályné 3506 (10049), Tileagd: Goldstein Ilna 3304 (3304).

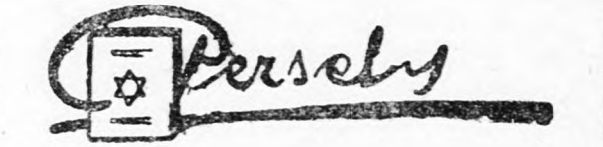
Odorheiu: Gottesmann László 3256 (11.171), Turda: Kohn Juci 3000 (6510), Orsova: Löwenkopf Kálmán 2938 (2938), Chisineu: Prinez Ernő, 2907 (7157), Déva: Özv. Mihály Károlyné 2826 (13192), Diciosanmartin: Mózes Nuci 2650 (5088), Zalau: Margulies Amália 2601 (9718), Petrogeni: Dr. Molnár Jenőné 2550 (16828), Toplita: Dr. Mózes László 2250 (11879), Sebis: Lefkovits Bernát 2200 (5929), Reghinul: Dr. Weisz Mendel 2127 (5348), Pancota: Molnár József 2087 (6140), Borosineu: Vértés Ignác 1901 (6846), Nadlac: Sebes Kálmán 1624 (6342), Jibou: Fülöp Izidor 1535 (4843), Gherla: Herskovits Benjamin és Vajda Elek 1440 (3375), Lipova: Straussmann Jakab 1424 (7217), Hunedoara: Hirschenhäuser Jenő 1400 (1400), Uioara: Menyász Károly 1365 (5013), Surduc: Becker Henriké 1140 (1400), Livada-Nona: Siehmann Lajon 1040 (1040), Ilvamare: Reichstein Nizsan: 971 (971), Borgóprund: Scharfstein Hermann 967 (967), Georgiu: Balkány Ella 860 (860), Gurahonti: Hönig Margit 850 (3800), Parid: Léb Rozália 700 (700), Tinca: Perlmutter Izidor 680 (4940), Osorheiu: Stern Klári 660 (1614), Borodulmare: Kohn József 660 (660), Baia Sprie: Wolf Sári 638 (838), Nasaud: Schöna Mihály 600 (4687), Vata de jos: Berkovits István 503 (838), Déda: Farkas Lajos 500 (500), Aghires: Fülöp Elza 480 (4041), Cristur: Kohn Géza 400 (1000), Farcasasau: Vargyas József 400 (832), Suat: Tambur Johanna: 228 (228), Silimeghiu: Mátyás Lajos 120 (733), Silinda: Halász Antal 100 (160).

Persely: 1823 drb.	89612—
Imi zsebpersely 40 drb.	2384—
Aranykönyv	5353—
Akció	65988—
Érték	18—
Pinkász	4922—
Templom	3075—
Különbözők	26227—
Olajfa	710—
Film	1867—

1929 április 1-30ig Lei: 200154-(L-244.99)

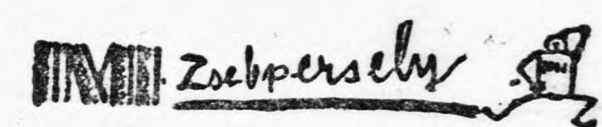
800 Leies perselyek: Friedmann, Hercules dobozgyár Cluj 800.
700 lejes perselyek: Twood S., Tileagd 715.
600 leies perselyek: Hermann Gidáliné, Cluj 650, Abrahám S. Hateg 634.
500 leies perselyek: Prinez Ernő, Chisineu 500, Farkas L. Déda 500, Kuhn J. Pancota 500.
400 leies perselyek: Grünblat S. Cluj 460, Heller Ghimesfaget 445, Raschowsky Valea 471, Berkovits Vata de Jos 420.
300 leies perselyek: Schwed A. Albautia 317, Abraham J. Hateg 355, Löwy L. Hateg 311, Seidenfeld L. Rau de M. 300, Mózes J. és Grün L. Ilvamare 318, Vértés I. 310, Farkas Ignác, Tileag 315, özv. Lindenfeldné, Tileagd 322, Ifj. Lindenfeld Tileagd 354, Weisz E. Pancota 820, Tiegemann F. Comp. Lipova 320, Silberstein A. Oradea 330, Borgos S. 320, Lusztig Albertné 318, Reisz M. 310, Schreiber I. Orsova 385, Berkovits és Fia Orsova 358.

Legjobb persely:
Klinger I. Cluj 816—

Perselyek: Aghires: Waldner M. 140, 7 kisebb 340 (480), **Albautia:** Kohn A. 280, Erdélyi Ált. Keres. 216 Salamon A. 215, Stern A. 204, Bürger Lipótné 175, Kövári A. 170, Reinfeld S. 164, Schlesinger H. 133, Klein F. 133, Judovits J. 132, Fuchs N. 143, Grossmann S. 106, Haedemann H. 114, Bruckmann S-né 110, Rosenfeld A. 108, Mendel M., Ritter S., Fischer I., Gidáli Józsefné, Steinerh Z., Rosenberg M. 100—100, 97 kisebb 3025 (1290), **Baia Sprie:** Úrités vég. Donenberg Helén, Ferenc Aranka, Jakab Bözi, Wolf Sári: Hoffmann Hermanné 120, 17 kisebb 518 (638), **Borgóprund:** Karniol H. Rosmann R., Scharfstein H., Scharfstein lányok 100—100, kisebbek 567 (967), **Borodulmare:** Dr. Serbu 150, 16 kisebb 510 (660), **Cluj:** Sómérok úritése: Fényes Mirjam 235, Abrahám L. 229, Dr. Rosenberg 141, Dr. Löbl 127, özv. Rothné 125, Herakovits 122, Neufeld I. 116, Klein E. 108, Biró A., Hirsch A., Neumann M., Leszmann K. 100—100, kisebbek 4846 (9175), **Chisineu:** Ungár J. 219, özv. Schwartz Henriké 140, Mayleander Gy., Löwinger P. Tala 130—130, Dr. Deutsch M. 129, Fon S. 124, Hirsch O. 110, 29 persely 1425 (2907), **Cristuri:** Lichtag S. 120, Hochmann S. 110, 4 kisebb 170 (400), **Déda:** Farkas Lajos 500 (500), **Déva:** Jónász L. 240, Grünfeld A. 174, özv. Seiger G-né 103, Todor I. 100, Seiger E. 100, 57 kisebb 2020 (2726), **Úrit. végezték:** Baum Elza és Hirsch E., Farkas Rósi és Gál Kató, Breuer Olga és Ringler Lilli, Israel Irén és Hirsch A., Rapaport Ervin és Szegő Ilonka, **Diciosanmartin:** Kis-Aviva pers. úrit. 1250 (1250) **Farkasasau:** pers. úrit. 400 (400), **Adományozók:** Boos Iulio, Abrahám Z. 100, 5 kisebb 190, **Gherla:** részletezetlen pers. úrités 1440 (1440), **Geoagiu:** pers. rész. 860 (860), **Ghimesfaget:** Klein J. 140, dr. Groszberg S. 130, Schweitzer I. 125, Druckmann J. 100, 9 kisebb 428, (1368) **Gurahont:** Fuchs B. 222, Pollatek S. 194, 9 kisebb 434 (850), **Hatag:** Weil Ila 298, Kemény S. 218, Lőrincz M. 144, Major I. 141, Israel I. 20, Grossmann E. 120, Wolf B. 120, Gottlieb L., Hirsch H., Salamon

M. Demus 100—100, több kisebb 3380.
Pers. úrités vég. Sámuel Bagyi, Schwartz L., Löwy M. és A Goldstein Bózi és Hirschl, B. (6431), **Hunedoara:** Schilling S. 150, Sternheim S. 150, özv. Jurák F-né 140, **Horser L.** 131, **Rosenzweig J.** 100, 19 kisebb 739 (1400), **Ilvamare:** Grünfeld I. 211, Siegelstein I. 161, N. Reichenstein 100, 2 kisebb 88 (871), **Ineu:** Dr. Kollin J. 200, Pless S. 140, Roxinger O. 185, Jozepovits A. 124, Györi L. 100, 9 kisebb 403, (1401), **Jibou:** Dr. Lóvi L. 150, Dr. Gazda Ö. 133, Dr. Stadler M. 115, Komornik H. 105, Rosmann J., özv. Kohn Dávidné, Janovitz E. 100—100, 28 kisebb 732 (1535), **Lipova:** Ladányi D. 180, 27 kisebb 924 (1424), **Nadlac:** Friedmann Jenőné, Friedmann Mórné, Sternheim Ferenoné, Gábor Salamonné, Grosz Lajosné 100—100, 29 kisebb 1124 (1624), **Odorheiu:** márc. havi úrit.: 25 kisebb 756 (756), **Oradea:** Fallner J. 250, Kranz L. 210, Dr. Jónás E. 210, Jakobi I. 170, Kassner S. 160, Kohn G. 157, Hegedüs I. 157, Wasserstrom S. 151, Katz A. 141, Blum M. 135, Guttfried S. 125, Grünstein S. 120, Blau S. 120, Lebovits Lajosné 115, Dr. Ertler M. 114, Stark A. 112, Urán M. 110, Weisz L. 108, özv. Meer Mórné 104, Moskovits Regina 101, Saberszki L. 100, Szóh Mórné, Schwartz F., Dr. Markovits I. Zisovits J., Dr. Vass L., Farkas Jakabné, Kalmár Róza, Ardós F. 100—100, 479 kisebb 9588 (14846). **Pers. úrit. végezték:** sómérok, Bialik Barisszia Dr. Markovits ur gyűjt. 60, 1 kisebb 44 (104). **Orastie:** részletezetlen 720 (720), **Orsova:** Reicher M. 272-50, Bloch S. 104-50, Eckstein E. és Háll J. 100—100, 12 kisebb 348 (1668), **Osorheiu:** Selzer A. 200, Stern V. 200, 5 kisebb 260 (660), **Pancota:** Márton R. 266, Márton S. 165, Irányi M. 170, Rosenberg S. 160, Irányi Szerén 110, 10 kisebb 396 (2087) **Pecica:** Ádám A. 185, Kuliner M. 120, Dr. Friedmann J. 100, 82 kisebb 1101 (1508), **Reghinul:** pers. úrit. 1767 (1767), **Sibiu:** Goldstein E. 160, Jakab Elza 145, özv. Goldstein S-né 120, Grünberger J. 105, 95 kisebb 2300 (2880). **Úritők:** Friedmann J., Weisz J., Klepner S., Steiner I., Klein M., Neu M., Steimetz A., Weisz D., Klein Bella, Goldstein F., Halpern H., Weiszberger Sári, Bán Rózi, Friedmann Ilna, **Sovata:** 6 persely 228, **Targumures:** részletezetlen pers. úrit. 8608 (8608), **Tileagd:** rész. Lindenfeld S. 297, Schwartz Gini 220, Schwartz H. 181, Dr. Grünbaum J. 120, Molnár H. 120, Ritter A. 120, Weinstein A. 120, Krauss M. 120, Goldstein F. 120, 4 kisebb 230 (3304), **Valea lui Mihail:** Lindenfeld Fany 284, Lindenfeld Dávidné 186, Grosinger M. 138, Ehrenfeld B. 119-50, Rubinstein J. 115, Deutsch J. 110, Németh J. 109, Farkas I. contr. 103, Schwartz Jakabné 100, Treuhft B. 100, 27 kisebb 983-75 (2818), **Vata de Jos:** 2 kisebb 88 (508), pers. úrit. Berkovits L., Zalau: Stern J. 174, Turner J. 150, 47 drb. kisebb 1481 (1805), gyűjt. végezték: Schwartz V., Stern Z., Léb T., Friedmann Z. sómérok.

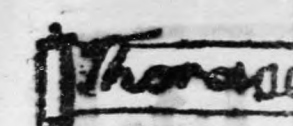
Imi zsebpersely: Albautia Kupfer L. 64, 7 kisebb 219 (283), **Cluj:** Dr. Weiss Fülöp 8 pers. 553, Ceire Mizrachí lol, Ezra 6 pers. 259, Dr. Knöpfler 182, Aviva Barisszia 276 (9 pers.), (1871), **Hatag:** Hermann H. Targul-J. 130 (130), **Násáud:** Aviva Jaffa Imi pers.-ből 600 (600)

Aranykönyv: Lugoj: Cionista egyes. aranyk. bev.-re Aviva-Barisszia táncestélyéből 2000, **Banket maradványból** 483 (2488) **Oradea:** Gottlieb H. esküv. gyűjt. 470 (470) N. Kohn Mirjam Chave és Nussen bev. (17478) **Targumures:** sómérek purimi rendezv. aranyk. bev.-re 1150 (1150), **Toplita:** Dr. Krómer aranykönyv. bev. **Ujhelly D. gyűjt.:** Ujhelly D., Dr. Dr. Gerson S., Dr. Klein V.-200—200, Schapira Pirike 100, 1 kisebb 50, **Aviva gyűjt.:** Ujhelly D., Almási I. 100—100, kisebbek 800 (1250)

Van telefonja? Ne engedje ingyen használni, ott a persely pár leit mindenki szivesen ad bele!

Akció: Albautia: Sómérgud purimi rendezvénye: 700, **Barisszia:** rendezvény 549, sómérek jelmezes gyűjt.: Simon Testvérek, Ritter S. 100—100, kisebbek 928 (2365) **Arad:** Chamissaszar-akció Szántai Lajos tanító utján 904 (904), **Bistrita:** purim 470 (470), **Cluj:** Ceire Mizrachí (Bené Akiba) gyűjt. Zs. N. Sz. meetingen 142 (142), **Dej:** részletezetl. purimakció 7000, (7000), **Diciosanmartin:** purimi mesedélután jöv. Kis Aviva rendezv. 1400 (1400), **Ghimesfaget:** Gyimesi purimbál jöv. 4000 (4000), **Hatag:** Nögyöl és Aviva által rendezett mulatság és teaestély jöv. 1812 schlachmönész megv. 100 (1912), **Ineu:** purimi gyűjt. 500 (500), **Livada-Nova:** purimakció: Weisz S. 300, Siehmann L. 200, Weisz Nátháné, Feuer Sámuelné, Sassaver, A. 100—100, 6 kisebb 240 (1040) **Odorheiu:** Kis Aviva gyűjt. purimra 2400 (2400) **Adományozók:** Hirsch H., Szöllösi 300—300, Dr. Szöllösi Ö., 200, Dr. Benjamin P., 180, Gottesman V., Guttman S., Hirsch J., Hirsch L., Dr. Kálmán J., Pollák B., Steinbach S., Fried M., Sámson A., 100 12 kisebb 520 Kis-Aviva pers. úrit. (2400), **Hirsch R. Purimakciója** 100 (3500), **Oradea** purimakció: Bárdos Ági és é. Berna Teréz gyűjt.: Sounenfeld rt. 200, Kuti R. 160, Kardos Sándorné, Dr. Várdai O., Pleu Gézáné, Dr. Winkler M. Dr. Steiner Erviné 100—100, 7 kisebb 250, **Wolovits Irén gyűjt.:** 2 kisebb 40, **Lukács Magda és Gelber Anna gyűjt.:** 5 kisebb 120, **Klein Olga gyűjt.** Dr. Markovits I. 100, Dr. Markovits J., Zisovits J., 6 kisebb 190 (400), **Rosenfeld Anna és Földvári Klári gyűjt.** Gertler J., N. N. 100—100, 3 kisebb 75, **Friedrich Nusi és Goldberger Marosa gyűjt.** 3 kisebb 150, **Kertész Gabi és Winkler Rózi gyűjt.** Urán N., Munk & Schönberger, 100—100, 8 kisebb 100, **Nussbaum Endre és Urán László gyűjt.** Dr. Weimann Jenőné, N. N., Stern V., Selzer, N. N., 100—100, 13 kisebb 580, purimi estély bevétel 6500 (10065), **Orastie:** Aviva-Barisszia-hólabda teák jöv. Farkas Rózi, 220, Stern Erzi 230, **Braun Mancsi** 200, **Kohn Kató** 240, **Tolnai Lilli** 270, **Weisshaus Mancsi** 260, **Aviva-Barisszia** purimestélya 4000 (5420), **Pecica:** Purimestély jöv. 2000 (2000), **Petrosani:** purimi gyűjt. részletezetlen 2550, **Praid:** purimi gyűjt. Kádár A. 200, Ffási S. Dr. Weisz H. Pollátsek A., Stein I., Czódik S. 100—100 (700), **Sebis:** Schwartz E. 1000, **Scheuermann M.** 500, **Lefkovits B.** 300, **Izsák I., Kövess M., Kohn L., Dr. Mandl 100—100.** (2200), **Sibiu:** Aviva-Barisszia-Somra, Sómér és Maksiva szervezetek gyűjt. Rieger J. 100, kisebbek 1229, **Richter Irén és Edelstein Vicus gyűjt.** 248, **KKL Bizottság, Nögyes.** purimi rendezv. 6500 (8077), **Sighet:** purimakció részletezetlen 3500 (3500), **Silimeghiu:** Mátyás Hedike és Jakab Aranka gyűjt. 120 (120), **Sarduc:** N. N. 200, **Becker H., Becker J., Roth M., Dr. Wegner, Steier Irma, Markovits I., Markovits Ö.** 100—100, 15 kisebb 240 (1140), **Toplita:** Aviva febr. havi báljának jöv. 1000 (1000), **Tinca:** purimi gyűjt. végezt. Steiner Kató, Klein Klári, Stern Flóricza, Békés Magda, Zuckermann Klári, Klein J., Klein S., Fischer J., többektől 680 (680), **Uioara:** purimi gyűjt. Sternberg E. és Mirjam 690, Steinerh Szerénke és Fischer Bözi 205, **Kohn Rózi** és Milgramm L. 184, **Schwartz P.** 145, **Friedmann G.** 141. (1365) **Valea lui Mihail:** purim Ezra gyűjt. Deutsch J., Weisz L. Treuhft L. Lindenfeld N., Hoffmann D., Weiss S., Dr. Grosz S. 100—100, 18 kisebb 440 (1140), **Zalau:** Porjesz Lajosné 100, 80 kisebb 696 (796).

Film: Lugoj: Tavasz Palesztinában film bevételének 50%-a 1867 (1867).

Templom: Albautia Seiger E. 100, Hateg Ohio 500, Löwy L. 100, több kisebb 59 plomi adományok 127 Dr. Jakobi M. 200

Érték: Cluj: sós 18 (18).

Olajfa: Dej: Rosenauig 250 (2 konferenciáj gyűjt. 100 (100), **Hatag:** Einstein erdőbe 2 fa

Különbözők: szobor megvált. 200, tás Löwy L. 120, N. J. 115, Kemény S. hám S., Ifj. Bréger M., S., Wolf B., Weil Israel I. 100—100, **Ilvamare:** Ing. Ma (100), **Lugej dr. Ch. M.** 200, **Gy. Gy.** apr. havi bevétel (20377), **Sibiu:** Pro Hermanné (2460).

Pinkász: Cluj: rahi gyűjt. (Mencze 152, **Hatag:** Gross jít alk. Mayer I. gy Léb S., Grossmann 260, **Herz Mancsi és Laci gyűjt.:** Fink M. L., Antal Zs., Fink Riegalhaupt, Bozoky 280, **Wel Ila és Jai vég. Mayer B. és G. Weil L.** 200, **Léa hám J. Jakab J., H. kisebb 490 (3430), Farkas Mancsi és Ke 180, Grünberger I. gyűjt. Schwartz Blau Klein J. és neje 100, Beck Anny, Israel Ilonka és Izs M. és neje 200, Izs Neumann M. 100—100**

Imi persely m Legjobb cion

Utólagos részletez pers. úrit. részletez Fischer F. 120, Fischer B. 100, Benjamin Kohn P. 108, özv. S. kisebb 260 (1278), Ferké 417, özv. K. L. 101, Dr. Eskeles —100, 55 kisebb 1 Blok purim akciója, rok 305, Aviva-Barisszia Dr. H. I. Lang 150, özmann J., Lampel O., ker 100—100, kisebb

a cionista mozgalom teremtője és vezetője a lóajt Erdély zsidósága ő emlékeit megillető fogja megünnepelni. Herzi ma is annyira nem lehet az emléke vagy állványba önteni állítanunk és ez erdő Erec Jisraeleben. Hatalmas élő erdőket, a földet, ahol amig mi vissza nem öntudatos kegyelettel kötelessége, egy fát a személyiséget és a szavunk: Minden zs Herzi erdőbe. Junius 15 és julius ség rendezze meg a A műsor anyagot a ponti irodája (Cluj St réjlekülde.

Templomadományok

Templom: Albaulia: 1 kisebb 55, **Déva:** Seiger B. 100, **Hateg:** Spiró Á., Cleveland Ohio 500, Löwy L. 110, Sonnenschein N. 100, több kisebb 595 (1305), **Orsova:** Templomi adományok 1270 (1270), **Targumures:** Dr. Jakobi M. 200 (200).

Érték: Cluj: sómérok, 1 bélyegblokkért 18 (18).

Olajfa: Dej: Erdélyi Tamara keretre Rosenweig 250 (250), **Reghiaul:** körzeti konferenciára gyűjt. 360 (360), **Silindra:** 100 (100), **Hateg:** Ábrahám N. adománya Einstein érdébe 2 fa 500 (500).

Különbözők: Cluj: Oelbaum, Herzl szobor megvált. 100, **Hateg:** Tikan megvált. Löwy L. 220, Neufeld N. 140, Mendel J. 115, Kemény S. 200, Ábrahám J. Ábrahám S., Ifj. Bréger M., Jakab V., Ichel, Kemény S., Wolf B., Weil Mártonné, Weizner N., Israel I. 100—100, több kisebb 315 (1890), **Ilyamare:** Ing. Margulies adománya 100 (100), **Lugoj:** dr. Chiva Lichter 500, Pollák M. 200, Gy. Gy. 100 (800), **Timisoara:** apr. havi bevétel részletezetlen 20877 (20377), **Sibiu:** Pro Palesztina 2460, Ritter Hermanné 2460.

Pinkász: Cluj: 14-i esküvőn Ceire Mizrahi gyűjt. (Menzel Teri és Rothmann Teri) 152, **Hateg:** Grossmann K. Chanuka-Habab alk. Mayer I. gyűjt.: Grossmann K. 100, Leo A., Grossmann M. 100—100, kisebbek 200, Herz Manci és Fink J. esküv. alk. Léb Laci gyűjt.: Fink M. 500, Ábrahám J. Herz L. Antal Zs. Fink J. Felsner Testvérek, Rigelshaupt, Bozoky 100—100, több kisebb 280, Weil Ella és Jakab J. esküv. alk. gyűjt. vég. Mayer B. és Gelb Rózi: Jakab J. 300, Weil L. 200, Léb A., Dr. Deák L., Ábrahám J. Jakab J., Hunedoara 100—100, több kisebb 490 (3430), **Oradea:** Weisz S. gyűjt. Páris Manci és Keszner esküvőjén 5 kisebb 180, Grünberger Honka és Beck Annus gyűjt. Schwartz Blanka és Klein J. esküvőn, Klein J. és neje 100, Ritter M. 100, kisebbek 180, Beck Annus és Weisz Zsóka gyűjt. Izrael Honka és Izák M. esküvőjén, Izák M. és neje 200, Izák J., Nass L. Izák V., Neumann M. 100—100, 11 kisebb 230 (1340).

Imi persely minden alkalomra Legjobb cionista propaganda.

Utólagos részletezések: Sebis, márc. havi pers. írt. részletezése: Schwartz E. 224, Fischer F. 120, Fischer L. 120, Lefkowitz B. 100, Benjamin J. 140, Izák J. 116, Kohn P. 108, öz. Steiner Mayerné 100, 6 kisebb 260 1278, **Bistrita:** Pers. Halberg Ferike 417, öz. Kallus Lajosné 116, Löwy L. 101, Dr. Ekeles, Banca Comerciala 100—100, 56 kisebb 1415 (2249), **Akcio Ifj.** Blokk purim akciója, Barkochba 425, Sómérok 305, Aviva-Barisszia 1718, adományozók: Dr. Halberg 150, öz. Kallus Lajosné, Hoffmann J., Lampel Ö., Dr. Heimann, Dr. Tanker 100—100, kisebbek 1798 (2443).

Herzl Tivadar

A cionista mozgalom halhatatlan emléktől megteremtője és vezére halálának 25-ik évfordulóját Erdély zsidósága herzli szellemében, az ő emlékét megillető méltósággal és kegyelettel fogja megünnepelni.

Herzl ma is anyira él és fejlődik, hogy nem lehet az emléktől holt anyagba, ércebe vagy márványba önteni. Élő emléket kell neki állítanunk és ez az élő emlék a Herzl erdő Erec Jiszraeleben.

Hatalmas élő erdők koronázzák Erec Jiszreit, a földet, ahol mostoha kopárság volt, amíg mi vissza nem szerezvük. És minden öntudatos kegyelettel emlékezni tudó zsidónak kötelessége, egy fát ültetni a Herzl erdőbe amely egészséget és árnyékot ad a dolgozó chaluuknak. Egy fa ára Lei 250 és a jel-szavunk: Minden zsidó egy fát ültet a Herzl erdőbe.

Junius 15 és Julius 25 között minden helység rendezze meg a Herzl emléktünnepélyt. A műsor anyagát a Keren Kajemetből központi irodája (Cluj Str. Baron L. Pop. 10.) végjelöltölte.

VIII. számú kimutatás

5597 év óta 5689 Ijjar 21-ig Lei 15,448722—5689 Nisan 20—Ijjar 21-ig Lei 180042—5689 évben bef. Ijjar 21-ig Lei 1,521.258.50

A 15 legjobb város Ijjar 21-én:
1. **Timisoara:** KKL Iroda 270635.25 (19520.50), 2. **Oradea:** KKL Iroda 194827 (187863), **Cluj:** 120773 (8589), 4. **Targumures:** 88108 (8514), 5. **Satmar:** Dr. Steinber Ernő, 52, 795 (9148), **Sibiu:** Spielmann El. 48499 (4779), 7. **Hateg:** Löwy Lipót 40752 ( ), 8. **Lugoj:** Deutsch Béla 39003 (7258), 9. **Albaulia:** Ritter Sándor 35214 (7910), 10. **Dej:** Sternberger Sarolta 31570 (5425), 11. **Arad:** Dr. Vajda Jakab 29097 (4127), 12. **Sighet:** KKL Iroda 21517 (20693) (8532), 14. **Caransebes:** Salgó Andor 20445 (14052), 15. **Gheorgheni:** Halász Sándor 19856.75 ( )

Helységek:

Acas: Gál Ferenc 370 (370), **Ardusat:** Roth Márton 1000 (1000), **Arnis:** Weinberger Margit 163 (163), **Baiamare:** Fuchs Izák 4778 (15368), **Baciu:** Spitzer Vilmos 100 (100), **Babeni:** Haendler Samu 350 (350), **Baiasprie:** Wolf Sári 467 (1105), **Bandul de Campie:** Zélig László 704 (704), **Baratcos:** Holdengraeber Izidor 1258 (1258), **Beclan:** Hirsch Mártonné 1420 (4540), **Beliu:** Stein László 375 (10823), **Bicaz:** Mendel Mór 963 (3034), **Blaj:** Naftáli Ákos 6456 (14206), **Carei:** Dr. Fehér Ferenc 4940 (18846), **Cehulsilvaniei:** Schreiber Ilonka 1083 (5454), **Chisineu:** Princz Jenő 3175 (10332), **Dicioanmartin:** Mózes Nuci 1560 (6636), **Ditrau:** Dr. József Ede 550 (850), **Fagaras:** Cziak Sári 1889 (6536), **Ghiris de Aires:** Salamon Ottó 570 (1391), **Hoghiz:** Goldstein Mendel 1810 (1810), **Lipova:** Straussmann Jakab 2578 (9736), **Livada-Noua:** Sichermann Lajos 330 (1370), **Lunca:** Klein Klein Mór 960 (1610), **Lunca de Mijloc:** Smucz Zs. és Dávid 573 (573) **Medias:** Ince Gyula 4179.50 (4179.50), **Mercureaciu:** Szmutk Zsigmond 2187 (18986), **Mercureaniraj:** Kertész Piroška 417 (857), **Miresulmare:** Izrael Magda 400 (890), **Nadlac:** Szics Kálmán 2901 (9243), **Odorheiu:** Gottesmann László 2795 (13966), **Pancota:** Molnár József 400 (6540), **Pecica:** Kohn Mihályné 1476 (11525), **Petroseni:** Dr. Molnár Jenőné 500 (17323), **Resita:** Szabó, Schimmerling József 1500 (16272), **Sighisoara:** Fried Ignác 2500 (2500), **Sacueni:** Weisz Jenő 600 (4065), **Salontamare:** Dr. Kálmán Jenő 4893 (8186), **Sang. Padureni:** Lebovits Jenőné 1646 (3131), **Sebis:** Lefkowitz Bernát 1300 (7229), **Surduc:** Becker Henrikné 200 (1890), **Tasnad:** Weisz Mártonné 650 (3300), **Tinca:** Perlmutter Izidor 2422 ( ), **Turda:** Kohn Juci 240 (6750), **Vad:** Timár Miksa 320 (460), **Valea lui Mihail:** Goldstein Mór 2000 (8908), **Vulcan:** Engelstein Dezső 2283 (5357).

Május havi bevétel adományágak szerint:

Persely 3300 drb.	113853—
Imi zsebpersely 32 drb.	2349.50
Aranykönyv	2837—
Akcio	20572—
Érték	480—
Pinkász	3245—
Templom	7337—
Különb. adományok	25112.50
Olajfa	1440—
Film	2716—

1929 május 1—31. 180042 Lei = (220.37)

1300 leies perselyek: Grünor J., Homocod 1326.

900 leies perselyek: Bergfeld Adolfné, Dej 920.

600 leies perselyek: Weisz S., Baiamare 610, Grünfeld és Mózes u. o. 626.

500 leies perselyek: Fenyvesi F. Salontamare 500, Schultz B. Baratcos 500.

400 leies perselyek: Langer J. Baiamare 470, Singer Jakabné Cluj 456, Grünfeld Regina Cluj 400, Rosenzweig Jakab Dej 400, Friedmann G. Hoghiz 460.

300 leies perselyek: Kohn A. Albaulia 330, Weisz S. Baiamare 328, Weinberger M. u. o. 329, Kanti Baratcos 350, Mendel Mór Bicaz 350, Reiter Adolf Careii 300, Dr. József Ede Ditrau 300, Salamon J. Medias 362.75, Pollák Ö. Sebis 310, Pluga Maksiva Sibiu 300, Schützmann M. Vulcan 300.

Legjobb persely!

Aviva-Barisszia, Careii Lei: 1560—

Perselyek: Acas: 8 kisebb 370 (370), Albaulia: Stern A. 177, Steinherz A. 156, Klein F. 151, Schlesinger H. 180, Friedrich

O. 128, Stern A. 120, Oberlaender O., Simon Testvérek 110—110, Junger J. né és Izák Olga 108—103, Herzlinger M. né 105, Judovits J. 128, Ottemplom 145, Benzcel L., Fuchs N., Mendel M., Rubinstein J., Györi és Austerlitz, Reményi A., József I. és József J. 100—100, 88 kisebb 3056 (8852), írt. sómérok, Arad: pers. részletezetlen 5426 (5426), **Ardusat:** részl. köv. 1000, **Arnis:** kisebbek 163, **Babeni:** kisebbek 350, **Baciu:** Spitzer V., 100, **Baiamare:** Ackermann J., 224, Weisz S. 219, J. Berger és Frieder S. 162, **Langer J.** 120, 3 kisebb 190 (3278), **Baiasprie:** Hoffmann Kató 100, 12 kisebb 367 (467), **Bandul de Campio:** Izrael S. és Fiai 160, **Dr. Legmann L., Fülöp S.,** 100—100 9 kisebb 344, (704), **Baratcos:** Heldengraeber L. 160, **Friedmann A.,** 135, 2 kisebb 105 (1250), **Beclan:** részl. köv. 920 (920), **Beliu:** Stein D., Chesá 192, Weiszmann J., 120, 1 kisebb 63 (375), **Bicaz:** Axelrad I., 120 **Lessner H., és Lessner E.,** 100—100, 5 kisebb 239, (903), **Blaj:** György M., 180, Löwy B., 175, Pollák M., 133, Stark M., 117, **Trenesiner I., Herzlinger Gy., Öz. Tischler Sándorné, Nádler B., Grün G., és Dr. Friedmann M.,** 100—100, 11 kisebb 538 (1746), **Trenesiner Aladár** írt. **Caransebes:** jan. pers. 2261, máj. pers. Salgó Gyuláné és Dr. Déri Jenőné írt. 3006 (5267), **Carei:** Bisenbach M., 220, Róth E., 126, Lebovits I., 108, 71 kisebb 2005, 2 kisebb 121 **Cehul Silvaniei:** részl. köv. 1033 (1033), **Cluj:** sómérok írt. Kveca Dvorach, sémorothon 232, Dr. Fischer J., 130, Dr. Neufeld 121, Király M., 120, Mayer K., 116, Kishitelbank 107, Fischer L., 104, Grünblatt S., 103, kisebbek 4749 (6638), **Gross Emánuel** 210. 50 (210. 50), (Mandula A., írt), **Chisineu:** Princz E., 250, Steiner J., Tipar 132, Fon S., 100, 33 kisebb 942 (1424), **Dej:** Singer F., 200, **Rosenweig Vimosné** 200, **Dux Vimosné** 166, **Dr. Nascu Endréné** 140, **Bernád S.,** 123, **Wolf A.,** 112, **Biró L., és Gy.,** 110, **Weisz S.,** 104, **Mazsolcsky S., Ignác E., Grosszmann Manóné, Klarmann Ernőné, Léka Béla, Fürst H., Lebovits Samuné** 100—100 kisebbek 4855 (7530), **Déva:** Drattler H., 231, **Jónász L.,** 220, **Wulászki J.,** 160, **Löwy és Fiai** 163, **Dr. Lőrincz J.,** 156, **Grünfeld A.,** 189, **Schneweiz H.,** 150, **Öz. Seigerné** 142, **Seiger E., Dr. Laufer A., Rapaport J.,** 100—100, 50 kisebb 1851 (3332), **Dicioanmartin:** részletezetlen 1550 (1550), **Ditrau:** Izák S., **Grimm** 100—100, 9 kisebb 350 (850), **Fagaras:** Schönberger Adolfné 222, **Thierfeld Mórné** 251, **Fleiszsig Arnoldné.** 165, **Halbreich Nátháné** 115, **Gross Sándorné** 110, **Neumann Henrikné** 105, **Lébl Manóné** 100, 17 kisebb 771 (1889), **Chimesközéplek:** Fréda J., 160, **Dr. Herskovits J.,** 100, 9 kisebb 313 (773), **Hoghiz:** Bernát J., 100, **Feder E., H.,** 250, 2 kisebb 78 (2204), **Livada Noua:** Weisz Annus 150, **Sichermann L.,** 140, 1 kisebb 40 (330), **Lunca de Sus:** részletezetlen 960, **Medias:** Öz. Farkas Izzákné 138, **Fleischmann M.,** 125, **Grosz S.,** 108, 30 kisebb 953 (Neumann Éva 230, 25, 23 kisebb 603, 50, **Grosz Samuné** 141, 66 kisebb 974 (3645), **Mercureaciu:** részl. Jen 800, **József Testvérek** 140, **Szmutczk Zs.,** 120, **Grünstein D.,** 130, **Grünberg M.,** 107, 8 kisebb 190 (1487), **Miresul Mare:** Goldstein J., 180, **Izrael M.,** 140, 3 kisebb 80 (400), **Mercureaniraj:** Kertész Izabella és Albert Lenke írt. 417 (417), **Nadlac:** apr. írt. Sternheim Ferencné 160, **Gábor Salamonné** 120, **Grosz Lajosné** 100, 28 kisebb 1052 (1432) máj. írt. Sternheim Ferencné 107, **Grosz Lajosné** 104, **Gábor Salamonné** 100, 22 kisebb 775 (1086), **Odorheiu:** apr. írt. Lefkowitz B. 128, 24 kisebb 713 (841), máj. írt. Szeszfinoitó 140, **Dr. Kálmán J.** 130, 22 kisebb 684 (954), **Oradea:** Frenkel L. 233, **Dr. Sipser L.,** 224, **Blum L.,** 203, **Dr. Spitzer** 200, **Lőrincz A.** 163, **Dr. Pogány Gy.** 132, **Váradi L.** 124, **Radó M.** 121, **Frank L.** 117, **Becker M.** 108, **Fischer E.** 103, **Roth M.** utóda 102, **Grossmann vaskezeskedő** 100, **Dr. Vinkler M., Dr. Kohányi R., Rippner Józsefné, Pollák P., Dr. Steiner E.** 100—100. 443 kisebb 9814 (12250). írt. **Sómérok és Kis Barisszia. Pecica:** részletezetlen 1476 (1476). **Resita:** részletezetlen 910 (910), **Salonta:** Zsidó Ifj. Kultüregylet 200, **Fodor I.** 158, öz. **Weiszbrunn A. né** 134, **Kardos J.** 136, öz. **Weiner S. né** 125. **Dr. Glück Á., Molnár G., Weisz J., Pelbárt-hida** 100—100, 5 kisebb 1885 (3438), **Sang. Padureni** Citrom Jakabné 260, öz. **Rosmann Mórné** 235, **Dr. Sámuel Samuné** 200, **Sámuel S. 120, Farkas Jenőné** 110 (1206). **Satmar** 321 persely 6432 (6432), (A Szamos VI. 8-i. számában, Szatmar kívánságára egy összegben igazolva), **Sebis:** Roth 109,

Weisz A. 126, **Lefkowitz, öz. Steinerné** 100—100, 10 kisebb 555 (1300), **Sibiu:** pers. írt. vég. **Weisz L. Friedmann Jolán, Steinmetz, Halpern, Klepner Bella, Weisz J., Goldstein Edith, Edelstein:** Kis Barissia 250, **Grünberger Testvérek** 130, **Breiner L.** 105, **Jakab Elza, Goldstein E., öz. Goldstein Salamonné** 100—100, kisebbek 2260 (3345), **Sighisoara:** Ing. Ripper 270, **Dr. Fried 200** Fried Berta 100 5 kisebb 230, (800), írt. Spiegel Gizi, **Surduc:** Becker Henrikné 200 (200), **Targumures:** Sándor L. 221, Zsidó Iskola 173, **Gerson Máttyás** 141, **Deutch és Braun** 113, **Rosenblum P.** 101, **Goldschlag O., Dr. Krausz M.,** 100—100, 245 kisebb 5385 (6334), **Tasnád:** részletezetlen 650 (650), **Tinca:** részl. köv. 2422, **Vad:** Salamon E. Grosi 180, **Weinberger S. Grosi** 100, egy kisebb 40 (320), **Vulcan:** Hirsch I. 115, **Eisikovits E.** 110, **Salamon L.** 100, 23 kisebb 858 (1483).

Imi zsebpersely: Kohn J. 200, **Herskovits 65, Ritter 70, kisebbek** 201 (466), **Caransebes:** 1 kisebb 35 (35), **Cluj:** Ezra Davidovits L. 67, 5 drb. 181, **Dr. Weisz Fülöp** 11 pers. 809, **Walter B.** 100, 1 kisebb 37 (1194), **Dej:** 2 kisebb 90, (90), **Medias:** Fleischmna P. 332, **Heilper E.** 100, **Dávidovits A.** 62.50 (494.50), **Oradea:** Dr. Markovits I. 65, 3 kisebb 96, (161).

Aranykönyv: Careii: Ezra aranyk. bev. 500 (500). **Oradea:** Goldstein V. adom. néh. Goldstein Hencsike halála alk. 200 (aranyk. bev. 200), **Gottlieb H. esküvői gyűjt.** 137 (337), **Valea lui Mihai:** Ezra aranyk. bev. 2000 (2000). **Baiamare:** Gdud Hassalom sómércsapat rendezv. 500, Zsidó Árvagondozó estélyi jöv. 1000 (1500), **Blaj:** Báli jöv. 3800, purimakeio 500 (4300), **Campia-Turzi** Purimakeio: Salamon S. 500, 4 kisebb 70 (570), **Caransebes:** purimakeio 8000 (8000), **Chisineu:** macoth-akció 951 (951) **Cluj:** mazkirakció: Szatmári 200, 2 kisebb 70 (270), **Lipova:** Ladányi Géza macoth-akciója 2518 (2518), **Nadlaci:** macoth-akció (hít-községtől) 383 (388), **Sacueni:** purimi gyűjt. 600 (600), **Sang. Padureni** 440 (440), **Torda:** Lagbeomér gyűjt. Zsidó iskolában, **Grossmann tanító utj.** 240 (240), **Vulcan:** Smilovits S. Schatzmann H., **Rosenberg** 100—100, 18 kisebb 500 (800).

Érték: Bicaz: lev. lapokért 60, **Dej:** lev. lapokért 380, (380), **Medias** lev. lapokért 40 (40).

Pinkász: Alba-Iulia: Ostfeld G. sómér gyűjtése Svartz Aranka és Klein Max esküv. véglegény adom. 500 (500). **Resita:** részletezetlen 590 (590). **Salonta:** Ohrenstein L. és Herz V. esk. gyűjt. 830. **Weisz Ella és Lindenfeld B.** esküv. 125 (955). **Targumures:** Rottmann Irénke és Sennensinb E. eljegyz. Barisszia gyűjt. 1200.

Templomadományok: Blaj: Herzlinger Ggy., Salamon S. 200—200, **Dr. Friedmann M.** 100 (500). **Caransebes:** részl. 750 (750), **Chisineu:** Fon S. Frankel H. Grosz M. 200—200, 4 kisebb 200, (800), **Mercureaciu** részl. köv. 700 (700), **Odorheiu:** Karpf H., 300, **Fink M.** 200, **Hirsch H.** 200, **Guttman S.** Farkas M. 100—100, 2 kisebb 100 (1000). **Oradea:** Mizrachi templom adománya Nuszbaum S. 200, kisebbek 73 (273), **Pancota:** Lobstein S. Olariu 200, **Halász A. Silindra** 150, 1 kisebb 50 (400), **Salonta:** Weisz L. 500 (500), **Sibiu:** részl. köv. 1434 (1434), **Targumures:** Braun S. 200, **Zaharie J. Friedmann** 100—100, **Kaszavitz J.** 300, 8 kisebb 280 (980).

Családi ünnepnél a pinkász könyv legeredményesebb alkalmi gyűjtés

Különböző adományok: Oradea: Nussbaum S. utj.: St. B. 100 csehkorona, 490, **Gutfried N. utj. Kertész esküvőn** gyűjt. 275 (765), **Sighisoara:** aviva adománya 1700 (1700), **Sighet:** részletezetlen bev. 3127 (3127) **Timisoara:** részl. Uj Korban 19520 50 (19520.50)

Olajfa: Alba-Iulia: Barisszia kommercon Fuchs N. adom. Einastin erdőre 440 (440), **Beclan:** Einstein erdőre 500 (500), **Petroseni:** Tamara kertre 500 (500), **Film:** Satmar: 2716 (2716)

Utólagos részletezések: Tinca: Spiró I. 532, **Hillinger A.** 430, **Adler B.** 405, **Fischer E.** 200, **Kertész H.** 165, **Perlmutter I.** 126, **Schlesinger K.** 110, **Adler S. Békés S. S. ciner M.** 100—100, 3 kisebb 160 (2422).

ERIKA cipőáruház Cluj, Piața Unirii 13.

Speciális külföldi cipőajdonságok. Vidéki rendeléseket pontosan eszközünk, megnem felelő árut kicserélünk. Telefon-Interurban 578.

A POLIP

Írta: FJODOR VLADKOV

Bármennyire igyekeztem őt hidegen elintézni, soha nem tudtam elleplezni idegességemet. Ő ezt látta. Átható nézése volt és emberismerete — ezt nem lehetett tagadni. A pupillái mögött ki lehetett olvasni a gunyt, mindig győztesnek játszott ki magát, fölényesnek és nem volt alkalom, hogy idegességemet próbára ne tette volna.

Egy alkalommal autón jött hozzám. Elasztikus volt, kinyalva, új aktatáska volt a hóna alatt, de a ruhája proletárosan egyszerű. Leült szembe velem, aktív szemlélettel éreztem, valahogy demontálni szeretne volna történelmi elhivatottságát.

A beszélgetés, amit folytattunk, azonban a lehető legegyszerűbb problémákról szólt; a rosszul fizetett munkások béreinek feljavításáról diskuráltunk és itt történt közöttünk az első összeütközés, amely összbogozta a közöttünk levő viszony csöndjét.

És ekkor megindult benne egy új szereplő: az intrikus.

Az ügyet egypár perc alatt elintéztük. Szokása szerint mielőtt elta-voztott volna, oldalról nézett végig és bosszusan mondotta:

— Látod, Muchin elvtárs, az egész dolog nem ér egy hajtőfát és te engem ide kéretsz az autóval.

— En nem hívtam magat, Kovaljow elvtárs. Én egy szóval sem kérttem ide, ez a szemrehányás főleg volt öntől.

Ekkor szinte rám szurt a szemével, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megbántson.

— Amikor idejöttem, nem a te szép szeméidért jöttem ide. Előttem a munkások érdekei lobogtak és ez mindennél drágább számomra.

— Maga egy nagyszerű ember! Maga azt hiszi, hogy az én számomra a munkások érdekei nem jelentenek semmit és azt is hiszi magáról, hogy egyedül van hivatva megvédeni a dolgozókat.

— Ez természetes, különben nem is jöttem volna ide! De hiába játszod előttem a progresszív munkásbarátot, te mégis csak egy tisztvétel vagy és mint minden tisztviselő, csak arra vagy alkalmas, hogy konfliktusokat idézz elő.

— Arcomba szökött a vér. A szívem szinte kettészakadt, minden korlát felhagyott bennem. Ez a rongy kreatúra, ez a stréber, ez az uborkafára mászott senki, arcomba merete mondani, hogy munkásbarát vagyok. Felugrottam a székről és ordítottam:

— Maga megfélemedik magáról, Kovaljow polgár! Maga egy stréber és demagóg! Menjén a fenébe!

— Ő azonban teljesen nyugodt maradt. Fegyelmeztetett volt, az izgalmnak semmi nyoma nem volt rajta, végignézett rajtam és hidegen, méltóságteljesen, aggodóan kérdezte:

— Mikor voltál legutóbb az orvosnál, Muchin elvtárs? És mit jelent ez az ideg-roham?

— Takarodj ki hivvány kalandor!

A dolog kissé ostobán zajlott le. En talán túlságosan felizgultam. Később rösteltem is a dolgot.

Másnap ellátogatott hozzám Anderjuszka, kezét szoritott velem és bikané-zezővel végigmustrált.

— Nem értem, hogyan tudtal úgy fel-izgulni tegnap és hogy viselkedhetél ilyen ostobán!

— Te a Kovaljow esetre gondolsz, Anderjuszka. Igazán jó, hogy nem vágtam ki az ablakon. Ez a szélhámos igazán nem érdemel meg mást!

— Pajtás, megértem, el vagy fáradva. Jó lenne, ha az idegedet gyógyítanád. Mondd, méltó egy magunkfajta emberhez, hogy kimutassa a rosszabb énjét? A kormányzói székében nem is beszélnek másról, mint a te kirohaszdíró!

— Hogyan? Ez a fickó meri föltépnai a száját? No majd megmutatom keztyibe dudálni!

— Hagyj föl ezekkel, vén bolond! Milyen könnyen elfelejtjük, hogy kommunisták vagyunk. Elvesztjük magunk alatt a talajt és megbotlunk ostobaságokon. Nem ismerek rád Grisa.

— Elég! Most már igazán haragszom. Különbözik igazad lehet. Kis önfegyelem nem ártott volna. De kijelentem, hogy az a szélhámos nem lépi át többé a küszöbemet.

— Hallgass ide! Ez az ember a kormányzói székbe titkára és nem szélhámos. Ezt nem szabad elfelejtened. Másodszor, ha férfi vagy, kötelességed előtte beismerni, hogy tévedtél.

— A nagy meglepetéstől felugrottam és éreztem, hogy a szívem darabokra szakad. Nem tudtam elhinni, hogy az üzemi tanács elnöke, a kebelbarátom, Anderjuszka, akivel egy szív és egy lélek voltunk, akivel mindig megértettük egymást, most ennyire elidegenedjék tőlem.

Némán néztünk egymásra és némán is váltunk el egymástól.

Ugyazonazon napon berohant hozzám Anjuta, készítőkaját odavágta az asztalomra és dühösen nekem támadt. Ajkai egészen kékek voltak, a szemét hiányt lováltak.

— Mond csak, Muchin, a fejed hol van? Ott ül a helyén, vagy a nagy direktori dícsőségtől agyalágyult lettél?

Elhatároztam, hogy közömbös maradok, hogy az egész ügyből majd valahogy ki fogok tréfásan is kászálódni és úgy tetem, minthogyha az egész ostoba história semmiféle nyomot nem hagyott volna bennem.

— Anjuta, most jut eszembe a sok szenvedés, amit elszenvedtünk itthon és a frontokon. Micsoda idők voltak azok, milyen hősi, felejtethetlen esztendők!

— Ami volt — volt Hagyd el a poétikus szöveget, egy egészen új, gazdasági, józan idő következt. Most általában arról van szó, hogy az ember megbízható munkát végezzen, józan munkát. Az érzések korszakának vége. Te, kedves barátaim azzal, hogy intező állásba kerültek, valóságos tábornokká lettek. Ostoba beszéd, amikor a frontokról szavaltok.

— Teljesen jóllaktam a leleplezési tirádákkal. Anjuta, Te magad látod, hogy mindez nem tartozik ide. Mi ismerjük egymást és pedig nem tegnap óta. Miért mosod a fejem, kicsi ördög!

— Nem azért jöttem most hozzád, hogy eltréfálkozzam veled Muchin. Kovaljowval szemben felháborító és elv-

tárhoz méltatlan módon viselkedtél.

— Ugyan Anjuta, már te is ezzel a Kovaljowval hozakodsz elő. Összes- küdtetek talán?

— Kérlek, Muchin, intézd el ezt a dolgot.

— Hogy értsen ezt!

— Irj neki egy levelet és ismérd el a levélben, hogy nincs igazad.

— Csakhogy én ezt nem fogom megtenni!

— Ha nem teszed, akkor a dolog el fog jutni az ellenőrző bizottság elé és téged el fognak ítélni.

— Tudod, Anjuta, ha nem ismernelek és ha nem szeretnelek, mint barátot és mint elvtársat, már régen befogtam volna a száját. Kérlek szépen, ne folytasd velem a beszélgetést erről a rongy szélhámosról.

— Tehát így állnak a dolgok! Most már meggyőződtem róla, hogy ki vagy. Nyíltan kijelenthetem, hogy harcolni fogok ellened. Nemcsak én támadlak, hanem az üzemi tanács elnöke is. Nem is beszélve a kormányzói székében levő elvtársakról.

Te tudod, hogy nem félemlitesz meg, nem vagyok ijedős természetű. Közönséges intrika az egész, amelynek főinsparatora Kovaljow. Tudom, mi a terv és azt is tudom, milyen aljasságokra képes. Óva intlek, Anjuta, gondold meg a dolgot és alaposan, objektíven vizsgálj meg az ügyeket.

Előttem minden tisztán áll, Muchin. És most megis ismertelek alaposan. Uraskodó vagy, gőgös és mondhatom, félreértéttél. Kovaljow látta meg a te igazi bensődet.

Sietve, mint jött, el is távozott és amikor bezárult mögöttem az ajtó, először életemben éreztem, hogy egyedül vagyok, hogy emberek, akikkel egész életemet eltöltöttem, egyszerre elfordultak tőlem. Bajtársaim és igaz- vérig barátaim ellenségekké vedlettek és közöttünk elszakadt a barátság köteleke.

Könnyesen, elbírhatatlan fájdalommal gondoltam a barátságunk ilyen hirtelen megszakadására. Sem Anjuta, sem Anderjuszka nem jöttek most már hozzám és ha konferenciákon találkoztunk, nem néztünk egymásra. Ha disputáltunk, mind a ketten bosszantó módon támadtak, hogy a gyanakvás atmoszféráját teremtsék körém, azt akarták, hogy a munkatársaim szabotáljanak. Az önmegtagadás és önuralom nagy munkájába került, hogy számokkal igazoljam be vádjaim tarthatatlanságát és az is nagy munkámba került, míg megerőlttettem a sok rosszindulatu vádaskodást.

A munkástömegek arculata is megváltozott irányomban. A munkásokkal mindezeidig a legmelegebb barátságos tartottam. Nagyon sűrűn megtörtént, hogy szabad időm alatt, mikor a klubban találkoztunk, vagy az utcán, beszélgetésbe elegyedtem velük, régi időkről. Sokszor egy-egy jóbarátnál találkoztunk teán, vagy sörözésre mentünk, énekelgettünk... Soha senki nem mondta, hogy gőgös vagyok, vagy önhitt, de nem is gondolhatták, mert nagyon ügyeltem, hogy ilyesmire okot ne adjak. És ime, hirtelen közöttem és a munkások között ilyen fekete, hideg árnyék emelkedett!

A klubban, az utcán — nagy ürességgel találkoztam. Sötét és zavartan köszöntek az emberek és visszavonultak tőlem. Az emberek egyúv verődtek, be-

szelgették és nevettek. Mikor közelebb léptem, az atmoszféra hirtelen összesűrösödött, mindenki valami nyomgató érzést keltett az én jelenlétem, sötét és bizalmatlanul néztek felém.

Valamelyik napon egy régi barátommal találkoztam a klubban, egy lakatosmesterral. Vállon fogtam és belenézettem kutatóan a szeméi közé. Az arca egészen különös volt, orra, mintha valaki arcvágta volna, oldalra állott, de szeméi elevenek, frissek és áthatóak voltak. Most mintha rozsdával lettek volna átitatva.

(Folytatása köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyszó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetéseket díja előre fizetendő, jellegű levelet csak egy továbbítunk, ha portó helyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Értesítem

az összes

erdélyi vevőimet,

hogy az esetleges nyári ארמ כשר

libazsirt-

szükségletüket idejében nálam megrendelni sziveskedjenek, mert az esetleges későbbi megrendeléseket nem lesz módomban a ma! olcsó áram mellet szállítani. Tisztelettel; Friedmann Sámuel baromfi és szirnagykereskedő Oradea, Cuza Voda 6.

Utazók!

BERKOVICSE

אורמ כשר

vendéglője megnagyobbítva

Oradea, str. Nicolai Iorga 19.

Zöldfa-a Mérsékelt árak. Kitűnő házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját parókat

készítményű bubli, transzformáció, poschitise Hat hónapos villanyos ondulálás, speciális, festés és minden különlegesség e szakmában. MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.

Monogrammozást és himzést olcsón vállalok Zápolya-u. 8.

Nevelőt keresek gyermekeim mellé, aki héberre tanítás és iskolai tanulmányokban előkészítene őket. Adok ellátást és fizetést. — Sztruk Lajos Sighet.

Mindennap frissen készített kóser tejfel, vaj és turó kapható Schwarz Ignácnál, Ca ea Decabal (volt Rudolf-u.) 36. alatt.

Keresek különbejáratu butorozott szobát, fürdőszoaba használat- gal. „Belvárosban” jel- gére a kiadóba.

Ajánlok a legolcsóbb napi árak mellett frissen olvasztott és tisztán kezelt ארמ כשר

LIBAZSIRT

— saját export-bődönben szállítva — 5 kilogrammtól kezdve mindeu menafységben.

Friedmann M. Oradea

Piața Mihai Viteazul 11. sz.

Kétszer havonként.

Főszerkesztő: FARKAS IMRE.

Mutatványszámot ingyen küld

Románában:

Pallas lapterjesztő

CLUJ.

Mindenki ezt vegye!

Egyedül versenyképes a külföldiekkel a Budapesten mély nyomással megjelenő

Magyar Magazin

Ára 40 lei.

Nyomatott a „Cartea Românească” körforgógépen, Str. Dorobantilor 14-16.

SZERKESZTŐSÉG T

Ejéti telefon 2

KIADÓ

EL. OFIÇA

És

1 év

Negy

Egy hó

X évfolyam

1929 Junius 16

• 5689 év Szi

Dupla, vag

E nehéz órákban, az adóprés újabb biztosítani a költségvetés mozgósításház-tulajdonos Kolombusz tojását. gyan lehet az állam anélkül, hogy ez az megterhelhetőség jelen ságra egyébként a k reskedelem és ipar jött, de a mozgósít- nak érdeme az, ho nyíltan, szemtől-sze pénzügyminiszternek csak suttogva mertek busz tojásaképen a egyszersmind leghatá ajánlani.

A tervbe vett újak sorsorban a mozgósít- mérnek csaknem a tervbe vett emelés hir tulajdonosok védelmi veztek, amely nem tervbe vett emelés el kivül szellemes és pra lepte meg a pénzügyi fölttség tagjai kijelen menyi mozgósításház- landók pontosan kétá fizetni az állampénz csak — szüntessék m és egyéb adóellenőrk

Vajjon miért tetté tulajdonosok ezt a p ajánlatot. Nyilvánvaló vannak győződve arról, hogy a fizetési, még a fogják fizetni, még a nek ki, mintha adóelő szimpla adót fizeti annyit jelent, hogy az sokkal többet keres a tus, mint az államka tény, ha valakinek sz- lene fizetni, huszezt költséggel megvassa. lej adót fizessen. Nem egyszerűbb, ha nem- rónák meg, csak ne tényleg ki tud izladni ezer lej hiánytalanul szába? Mert a jelenle az állam kétszer is ka egyszerű azzal, hogy a ezer lej helyett csak tudnak az adófizetők elvesztett egy nem le ezer lejes summát, de károsodik másodsor fizetéstől kisorsított e lejen illegálisan meg

Ezt a helyzetet ism mozgósításház-tulajdon államnak nagyon is kasszánsokat ki akar „üzletből”. Minden ke nem akarnak többet kormány, amire kilát teszi a mozgósításház- latát, akkor egészen nyosság adók címé befolyjni az államkas látványosság adót a akár pauszálírozzák, spektorok és revizoro zék annak kivételét é Sőt, úgy hisszük, uton nem volna szab kellene egyszer prob niszternek külön-külö den nagyobb adót fi